

ANT NAUJO LAIKOTARPIO SLENKŠČIO

Svarstymai apie praeitį, dabartį ir ateitį, jubiliejinus metus baigiant

Laisvė ir vergija, tie žmogaus žemiškąjį gyvenimą lemiantieji veiksniai, daugelį amžių buvo ne atskiriami lietuvių tautos istorijos palydovai*). Laisvės išsaugojimas vertė lietuvių kurti savo valstybinę organizaciją jau žilose senovėje, stiprinti ją ir išvesti į tuometinės Europos didžiųjų valstybių tarpą. Vėliau atėjo Lietuvos nykimo laikotarpis, pasibaigęs charistinės Rusijos lietuvių tautai primesta 123 metų vergija, paskui vėl trumpas laisvės periodas ir vėl vergija. Kaip kiekvienas laisvės periodas kuria žmogui, o tuo pačiu ir tautai, laimingą gyvenimą ir rūpinasi jos gerove, taip vergijos laikotarpis pasireiškia žmogaus išnaudojimu, jo skurdinimu, o dažnu atveju ir naikinimu. Laisvėje gyvenanti lietuvių tauta buvo tapusi didele ir galinga valstybe, tačiau šimtą dvidešimt trejus metus praleidusi vergijoje, iš jos priėmė jau kaip maža, vos kvapą atgaunanti, tauta, ir vos porai dešimtmečių laisvai pagyventų metų praėjus, dar neatsigavusi iš pirmosios vergijos, Lietuva vėl buvo įtraukta į dar kietesnius ir žiauresnius nelaisvės pančius, kuriuos sutraukyti jokių galimybių bent artimoje ateityje dar vis nematyti.

Vergijos aktyvizacija

Niekas niekada nenorėjo gyventi vergijoje, ir, jai patekę, visi visuomet norėjo iš jos išsivaduoti. Laisvės troškimas lietuvių tautai ir už laisvės atgavimą kietai ir neatlaidžiai kovojo. Daug amžių ji narsiai gynėsi, kad priešais jos nepavergtų, o nelaisvės junga nešdama, vis ieškojo progu jai nusikratyti, kartais net ginklu sukildama kovoti prieš pavergėją. Tačiau nelaisvės patekusi tauta susidūria ne vien tik su laisvės kovos, jos troškimo ir iš vergijos išsivadavimo problemomis. Kartu su vergija žmogui yra atnešama visa eilė kitų blogybių. Pirmiausia, tai pvergėjo noras pavergtojo sąskaiton praturtėti ir susikurti sau geresnį ekonominį gyvenimą paverčia pavergtąjį fizinio išnaudavimo objektu. Pavergėjas visuomet siekia pavergtąjį sau pasilaikyti, todėl siekia ir jo dvasinio sunaikinimo, stengdamasis išrauti iš jo svaitas ir jam būdingas dvasines sąvokas, kad tautiniai jį sužlugdžius, būtų galima integruoti į pavergtojo tautos eiles.

Dabartinė vergija kaip tik ir siekia Lietuvą ne tik išnaudoti fizine prasme, kad jos dabro vaisiais galėtų gerinti nuskurdusio

BRONIUS NAINYS

sovietų piliečio gyvenimą, bet ir dvasiniai sunaikinti kaip tautą, kad lengvai galėtų ją sulydyti rusų imperijos asimiliacijos katile. Todėl lietuviai, norėdami atgauti laisvę ir už tai kovodami, turi taip pat kietai kovoti ir prieš dvasinį savo tautos sunaikinimą, tai yra kovoti už išsilikimą ir išlikimą, kaip atskira, savaiminga tauta.

Tuos abu uždavinius, atrodo, ir laikome pagrindiniais šios epochos lietuvių tautos uždaviniais ir juos abu stengiamės vykdyti. 50-ties metų jubiliejų nuo nepriklausomybės atgavimo minint ir tame laikotarpyje išgyvenus jau dvidešimt aštuonerius antrosios vergijos metus, būtų prasminga bent stambesniuose pažvelgti į laisvės kovos ir išlikimo problemų sprendimą, kartu mėginant vertinti ir pasiektus rezultatus.

Antroji vergija lietuvių tautą išskyrė į dvi dalis: didžiąją jos dalį, palikusią vergijos jungą nešti krašte, ir labai negausią, į lais-

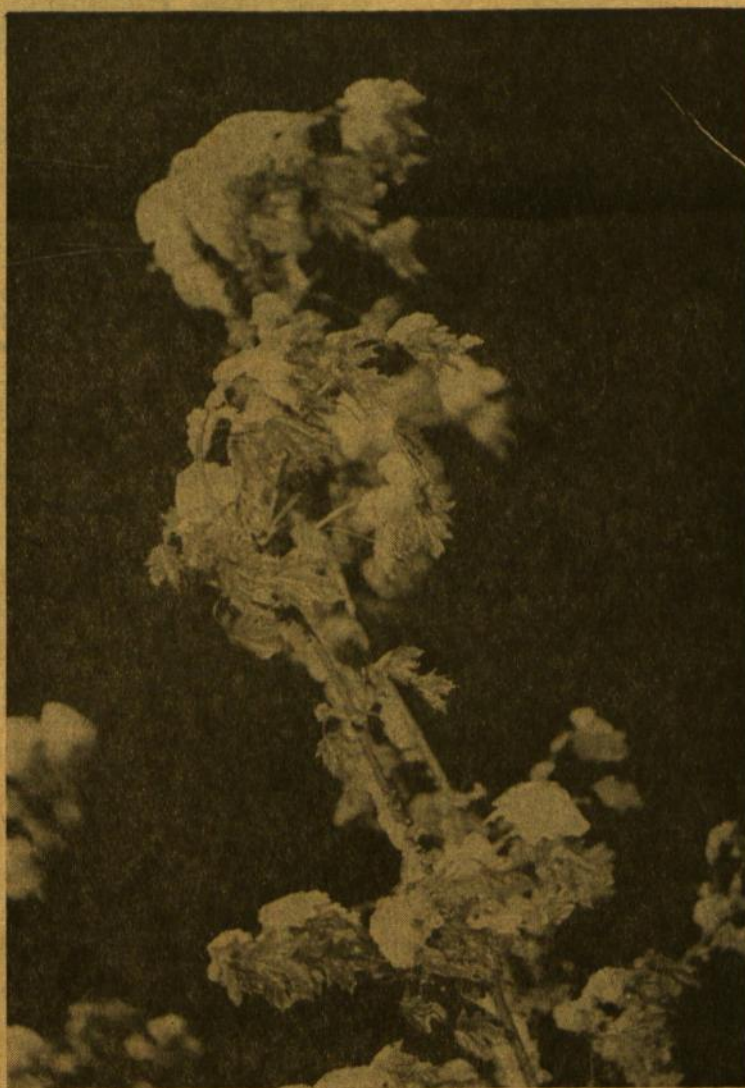
vaidmenį vietos ir laiko atžvilgiu iki šiol reikėtų skirti bent į du ryškius periodus ir per daug neprotestuoti, jeigu kas įžiūrėtų jau beprasidedantį išsivystyti trečią. Pirmasis periodas būtų stovyklinis periodas, kai dauguma karo išblokštų išeivių gyveno Europoje daugeliu požūrių netikrą laikotarpį. Nepažinome gerai tada savo dabarties, negalėjome numatyti ateities, iš viso ne susigaudėme, kas su mumis buvo atsitike, ir penkmetį praleidome vis kažko laukdami ir niekam tvirtai nesiryždami. O tuo metu tautos kamienas krašte irgi pergyveno pirmąjį savo grumtynių su okupantu periodą. Tačiau jis kietai kovojo nepaprastu heroizmu persunktą kovą ir, gal būt, ne kartą mumis nusivylė, kad mes ne truputėliu nesugebėjome jam padėti. O mes tuo laiku ištisais pulkais šokome lenčiųgėlius, dainavome, bastėmės be tikslo iš vienos vietos į kitą, kūrėme seimus, vyriausybes, nepasidalinom kompetencijomis ir jokio rimto politinio darbo suorganizuoti nepajėgėme. O ar ne mūsų pareiga buvo sudaryti stiprų ryšį su kovojančia Lietuva, ir, nesitenkinant tik atskirais atvejais prisiveržusių į vakarus partizanų informacijų nuotrupomis, rinkti žinias ir nuogais faktais informuoti pasaulį, kad jis bent žinotų, kas ten Lietuvoje iš tikrųjų vyksta, jeigu jau dėl politinės situacijos ir nebuvo įmanoma išreikalauti kovojančiai tautai rimtesnės pagalbos. O kiek tada laiko turėjome? Nors ir skurdžiai, tačiau daugiau kaip 6 metus mūsų įvairios organizacijos maitino ir laikė po stogu, o mūsų dauguma to laiko kaip reikiant nesunaudojo. Bet ir tų metų rūmuose kai kuo galime ir pasigirti. Gyvendami stovyklose, galėjome ir organizavome savas mokyklas, kur lietuvių tautos dvasioje ir lietuvių mokamąja kalba mūsų jaunimas galėjo mokytis ir baigti pradžios ir vidurinius mokslus. To darbo vaisiais šiandien naudojames visoj pilnomoj, nes Vokietijos stovyklų gimnazistai, studentai dabar vadovauja išeivijos politinei ir kultūrinei veiklai. Kitu dideliu atsiekimu reikiama laikyti Lietuvių Bendruomenės įkūrimą, nes jos reikšmė ir reikalingumas šiandien nebegali abejoti nei pats skeptiškiausias lietuvis. Prie to dar pridėjus kultūrinius laimėjimus literatūroje, muzikoje, dailėje, moksle ir kitose rūšies menuose, gausime pilną mūsų stovyklinio periodo metu susikrauto kraičio vaizdą. Tiesa, dėl labai mums palankios geto aplinkumos mes beveik nenuitautėjome ir per daug mūsų nebūtyrėjo, bet tai jau daugiau pamankių sąlyga, o ne mūsų pastangų vaisius.

Kai vidinė jėga dar buvo neatvėsusi

Antruojų periodu reikia laikyti poststovyklinį gyvenimą, pradedusį apie 1950-tuosius metus, kada didžioji emigracijos banga jau buvo savo odisėjas pabaigusi ir pradėjusi kurti pastovų, sėslų gyvenimą. Veiklos sąlygos pakito, nes nebebuvo kam duoti nors ir skurdaus duonos kasnio ir patiemis teko rūpintis pastoge. Didžiausią dalį laiko kiekvienas turėjo praleisti savo ir savo šeimos pragyvenimui užtikrinti, o tėvynės laisvės ir išlikimo reikalams liko tik nuo poilsio valandų vagiamas laikas, susidedęs iš kelių savaitės vakarų ir savaitgalių.

Tačiau iš karto lyg viso to nepajutome. Kažkokia vidutinė jėga mus nuolat stūmė į susirinkimų sales, į Vasario 16-tos minėjimus, į organizacijų valdybas, į kultūrinius, politinius, socialinius ir kitokius parengimus. Nors buvome biednesni, tačiau daug dosnesni ir pinigai įvairiems reikalams sudėdavome lengviau. Tačiau pagrindiniuose tiksluose irgi nelabai susigaudėme, blaškėmės, lyg kažkokia palaida masė, ir darėme, kas kam pakliuvo. Vieni vieniap, kiti kitaip, kartais labai meiliai išsibučiuodami, o kartais ir piktai ragais pasibadydami. Šito nesusigaudymo ydų dar ir dabar gaušu. Bet pamažu apsitvarkėme, prisiderinome prie

(Nukelta į 2 psl.)



Ateina žiema...

Nuotr. Uosio Juodvalkio

Kertinė Parastė

LIETUVIŲ, ESTŲ IR LATVIŲ MOKSLININKŲ SĄJUNGA

Pirmas platesnio masto lietuvių, latvių ir estų mokslininkų suvažiavimas, Baltijos kraštų studijų dienos, įvykusios Marylando universitete, yra vienas iš šviesesnių mūsų išeivijos laimėjimų.

Keletą dienų bendraujant studijų salėse, buvo sustiprinti ir užmegzti nauji tarpusavio ryšiai. Turėta progos įsitikinti, kaip gražus skaičius mūsiškių jau yra įsistiprinę JAV mokslo židiniuose, įtakingų laikraščių redakcijose, pasiekę mokslų laimėjimų, kartu išlikdami ištikimi savo tėvų žemei ir ryžtingai nusistatę siekti pavergtų tėvynių išlaisvinimo.

Tas suvažiavimas nepasirinko tik vienkartinis pasikeitimas nuomonėmis, studijinis svarstymas dabartinio Baltijos valstybių likimo ir jų ateities prognozė. Subrendo mintis šitokį JAV-se gyvenančių Baltijos kraštų mokslininkų, intelektualų ryšį padaryti pastovų, organizuotą. Suvažiavusieji 130 Baltijos kraštų mokslininkų ir intelektualų nutarė sudaryti pastovią Baltijos kraštų studijų sąjungą, pavadindami ją Association for the Advancement of Baltic Studies. Ši sąjunga apjungs Baltijos kraštų mokslininkus, vykdančius tų kraštų tyrimus, profesorius, daktarus, rašančius Lietuvos, Latvijos, Estijos klausimais. Tai kultūrininkų jungtis, šalia jau iš ankščiau buvusio Baltijos kraštų politikų, visuomenininkų didesnio ar mažesnio bendradarbiavimo.

Numatoma, kad ši sąjunga talkins pertekiant patirtus duomenis, gilins Baltijos kraštų problemų suvokimą diskusiniuose suvažiavimuose. Ši sąjunga jau yra įgijusi ir konkretes formas. Pirmininku išrinktas Pacifiko universiteto prof. Gundar J. King (iš Tacoma, Wash.). Valdybos nariais išrinkti: San Jose kolegijos (Calif.) istorijos profesorius Edgar Anderson, Kolumbijos universiteto miestų planavimo prof. Sigurd Grava, Oklahomos univ. naujųjų kalbų prof. ir "Books Abroad" red. Ivar Ivask, Wilkes kolegijos (Pennsylv.) naujųjų amžių istorijos ir politinių mokslų prof. Bronis Kaslas, Maryland univ. sociologijos prof. Peter P. Lejins, Ohio valst. univ. slavų kalbų prof. Rimvydas Šilbajoris, Dupont tyrimų instituto specialistas Herbert Waldsaa, Oklahomos univ. prof. Vytautas Vardys.

Taigi, padėti pamatai naujam organizuotam lietuvių, latvių, estų mokslininkų, kultūrininkų bendradarbiavimui ir studijiniam ryšiui. Besidžiaugiant tuo, prisimintina, kad lapkr. 28 — gruodžio 1 dienomis įvykusiame minėtų šalių mokslininkų suvažiavime buvo pateikta apie 50 studijų Baltijos politinėms, socialinėms, istorinėms, literatūrinėms, religinėms, lingvistikinėms, ūkinėms, technikos mokslų prob-

lemoms aiškinti. Diskusijos po tų studijinių paskaitų atskleidė, kaip Baltijos kraštų mokslininkai savo kraštų problemas stengiasi svarstyti su moksliniu objektyvumu, ir su nuosirdžiu uolumu, įžvelgti ne tiek praeitį, kiek dabarties situaciją ir ateities perspektyvas. Visai eilė suvažiavime dalyvavusių patriotų mokslininkų yra studijų tikslais lankę Sovietų Sąjungą ir net Baltijos valstybes ir daug ką patyrę tiesioginio stebėjimo keliu.

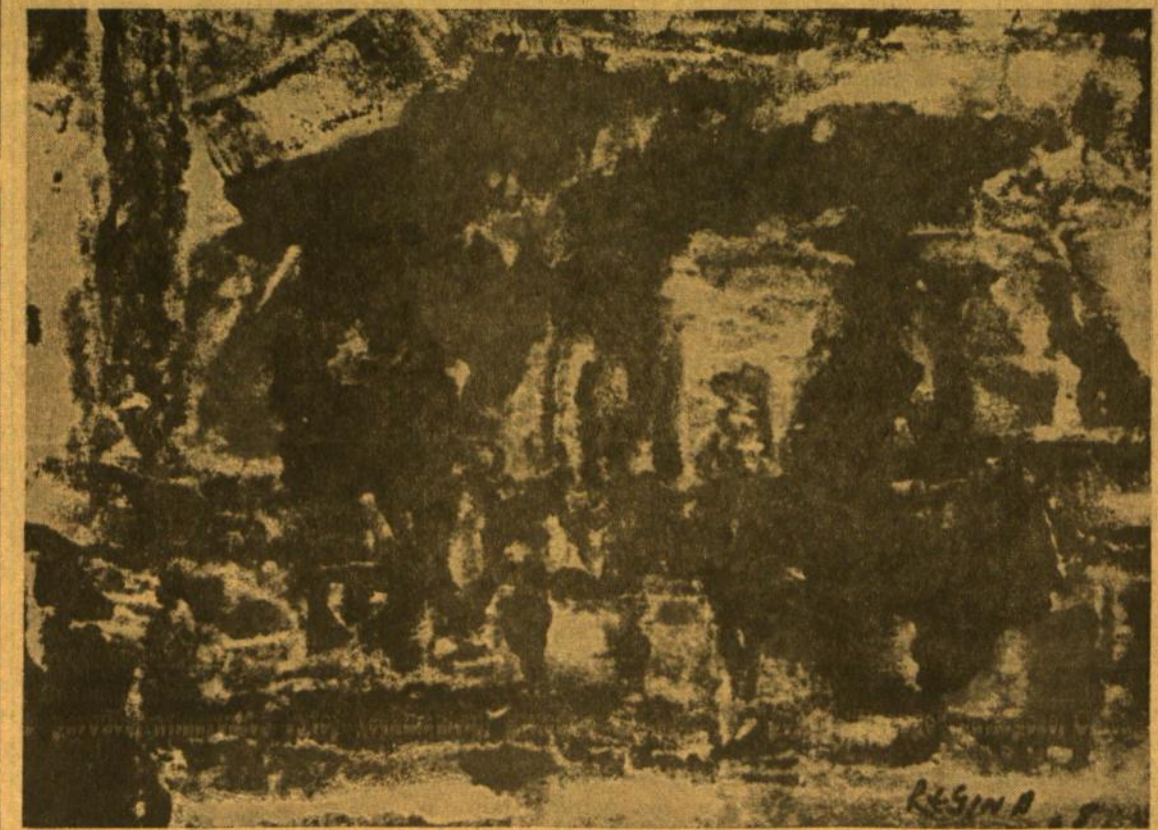
Studijinėse paskaitose ir diskusijose buvo konstatuota, kad šiuo metu nutautinimo ir kolonizacijos pavojus stiprus visuose Baltijos kraštuose, bet ypač jis ryškus Latvijoje, kur net ir aukštosiose mokyklose jau daugiau kaip 30% studentų yra rusai. Gal dėl to, įsąjūdinti tokį augantį pavojų savo tėvynei, išeivijos latviai yra parodę stiprią iniciatyvą, organizuojant minėtąjį Baltijos kraštų mokslininkų ir intelektualų suvažiavimą. Lietuviai taip pat buvo gausūs ir aktyvūs, bet ateityje čia taip pat reikėtų pasispausti. Šitokie Baltijos kraštų mokslininkų studijiniai suvažiavimai turėtų taip pat susilaukti mūsų visuomenės ir mūsų veiksmų dėmesio, nemažesnio, gal net didesnio, kaip įvairūs politiniai susibūrimai.

Šia proga galima pažymėti, kad naujasis šios lietuvių, latvių, estų mokslininkų sąjungos pirmininkas prof. Gundar J. King yra daktaro laipsnį gavęs Stanford universitete. Gausiai jo studijinių straipsnių yra tilpę moksliniuose žurnaluose. Iš spaudos išėjo jo knyga "Soviet Economic Policies in Occupied Latvia". Jis buvo pakviestas nariu į gubernatoriaus tarybą, kuriai buvo pavesta reorganizuoti Washingtono valstijos administraciją. Jis yra JAV Profesorių sąjungos narys, yra buvęs šiaurvakarių universitetų verslo administracijos konferencijos prezidentas.

Valdybon įeina visų trijų Baltijos tautų atstovai ir reikiama jiems linkėti tokio paties nuosirdaus bendradarbiavimo ir tokios pat kūrybinės iniciatyvos, kaip pasireiškė pirmame šių kraštų mokslininkų suvažiavime Marylando universitete.

Vienu iš šio naujai organizuotojo sąjūdžio darbų galėtų būti organizavimas rajoninių suvažiavimų, panašių, kaip buvo Marylando universitete. Galėtų tokie suvažiavimai sekantais metais įvykti pvz. Chicagoje, New Yorke, Los Angeles ir Toronte. Susidarytų gausesnės ryšys tarp lietuvių, latvių, estų mokslininkų šiose apylinkėse, o suvažiavimų paskaitomis galėtų pasinaudoti ir platesni Baltijos kraštų ateivių sluoksniai.

J. Pr.



Regina Jautokaitė

Ramuna

Is parodos, atidarytos rytoj (sekmadienį, gruodžio 15 d.) 3 val. popiet "Draugo" patalpose, Chicagoje.

Šiame numery:

- Lietuvių, estų ir latvių mokslininkų sąjunga.
- Ant naujo laikotarpio slenkščio.
- Dar keli prisiminimai apie Viktorą Dneiką.
- Muzikinės kelionės užrašai.
- Marikos Kvietkauskaitės eilėraščiai.
- Tikrinių vardu rašymo paimaiva Lietuvoje.
- Šviesos ir naujas užmojis.
- 500 metų pirmam Lietuvos teisynei.
- Lietuvių švėtyrys.
- Moterų gyvenimas.

Kietos kovos ir lenciūgėlių metai

Nors ir nesutinku su vieno žinomo prancūzo teigimu, kad išeivija tautai nereikia nieko, bet vis dėlto pagrindinę rolę laisvei atgauti ir tautinei gyvybei išlaikyti priskiriu tautai, ir dėl tokios savo išvados nemanau, kad susilaukčiau oponentų. Išeivijos vaidmenį laikau daugiau pagalbinio pobūdžio, tačiau reikšmingu, o šiomis sąlygomis galinčiu būti ir labai naudingu. Išeivijos

ANT NAUJO LAIKOTARPIO SLENKŠČIO

(Atkelta iš 1 psl.)

laiko ir jėgome ir tam tikras tikslų siekimo vėžes. Politinis Lietuvos laisvinimo darbas vyko tam reikalui sukurtų veiksmų vadovybėje, kartais gal kiek pasiginčijant dėl metodų tikslingumo, dėl vadų pajėgumo ir sumanumo, tačiau niekam nekeltiant klausimo dėl jo reikalingumo ir prasmės. Visi tikėjome, kad kova už nepriklausomą Lietuvos valstybę atstatymą turi primata, o blogiausiai atveju stovi toje pačioje plotmėje su darbu už išlikimą integraline tautos dalimi. Nors šioje laisvės kovos srityje gal ir nieko konkretaus per 18 antro periodo metų nelaimėjome, tačiau beveik nieko ir nepraradome. Nors Vatikane Lietuvos atstovybės teisių susiaurinimas, o Brazilijoje jos uždarymas reikia laikyti ir nemažai moralinių bei teisinių nuostolių, tačiau praktiškai šios žalos nei pačiai tautai, nei išsivijai dėl to nepadarėta. Vizitais, memorandumais, reikalavimais, protestais, pasitarimais, konferencijomis ir kitais panašiais metodais vyko Lietuvos laisvinimo darbas jau 18 metų ir, tur būt, per tą laiką jis nėra nei progresavęs, nei regresavęs, jeigu neskaityti menkesnės finansinės apyvartos.

Džiaugtis ar liūdėti?

Tačiau didesnių bangavimų yra patyrusi kita mūsų veiklos sfera, kurią šiandien esame linkę vadinti populiariu lietuvių išsilaikymo vardu, nors dažnai ji yra identifikuojama kaip kultūrinė veikla, o kartais tai aiškiai yra priskiriama ir priemonė veikla. Kiek liečia patį darbą, tai ne vienas pasakys, kad atlikta nepaprastai daug, ir sunku bus jį nugimdyti. Imkime pavyzdžiui tik Ameriką ir ribokimės tik naujųjų ateivių grupe. Kiek išleisdome mokslo ir grožinės literatūros veikalų, kiek sukūrėme muzikos kūrinių, kiek nuveikėme dailės srityje, kiek išleidžiame kasmet periodinių veikalų, kiek chorų, meno ansamblių. Net savo operą turim. Įpilietinom Lietuvį Bendruomenę, kurios žinioje veikia apie 50 švietimo institucijų, ji or ganizuoja didžiules dainų ir tautinių šokių šventes, kultūros kongresus, teatro festivalius, pasaulio jaunimo kongresus, nemažai talkina ir politiniame darbe. Išeivijoje turime daug aukštąjį mokslo baigusios inteligentijos ir kai kas mano, kad šiandien laisvojo pasaulio universitetuose dirba daugiau lietuvių profesorų, negu kad jų buvo nepriklausomoje Lietuvoje prieš karą. Jau vien tik iš čia suminėtu darbų ir įvykių galima susidaryti vaizdą, kiek daug yra padaryta. Ir jeigu tuo mastu kas matuotų, tikrai galėtų būti įtikintas, kad lietuvių išlikimo darbas yra gerame kelyje ir jo rezultatai turi būti puikūs. Bet argi iš tikrųjų taip yra? Atsakymo ilgai ieškoti nereikia. Užtenka mums pažvelgti į mūsų jaunimą, tik į mūsų pačių vaikus, paklausti, kaip jie tarp savęs kalba, tik pamėginti užkalbinti lietuviškai, pasidairyti jų mūsų susirinkimuose, koncertų salėse, Vasario 16-tos minėjimuose, apžvelgti, kad ir šita auditorija, įkūsti nosį į jaunimo lietuvių kambarį stovinčią knygų lentyną ir mes pamatysime tikruosius mūsų lietuvių išsilaikymo darbo rezultatus. Gal nebūs šiandien jie visiškai katastrofiški, bet taip pat, būkime tikri, jie niekam per didelio džiaugsmo nesukels. O su politine veikla lyginant, pamatysime, kad lietuvių išsilaikymo srityje buvo žymiai daugiau dirbta, kur kas daugiau padaryta, tačiau viso išdava: ne tik kad nepajėgta išlaikyti status quo, bet dar gerokai regresuota.

Vertybių ir metodų bandymas

Čia pateikta trumpa, tik stam-

bmenomis apibrezta analizė nėra kokių nors naujybių suradimas, bet tik bandymas parodyti, kad prieš mus stovinčius faktus, reikalingus suvokti dabarčiai ir ateities apmąstymui. Gal būt dėl tokios padėties vis stipriau vi suomenėje ima reikštis, jau kuris laikas kai kieno pradėtas vertybių perkainavimas ir naujų veiklos būdų bei kelių nuodugnesnis ieškojimas. Politinė veikla vertindami, kai kurie žmonės ima abejoti pasirinktu metodų pasirinkimu ir bando daryti pasiūlymus jų pakeitimui. Jie tikina, kad Lietuvos išsivadavimui išeivija daug duoti negali, kad tai atlikti galės tik pati tauta, kad išsilaikymas ir to paties nepažinimo statuso nepriklausomą nuo mūsų, bet nuo tų pačių nepažįstamųjų politinių linijų. Ir tai linijai pasikeitus, gali visko išvysti ir su tuo nepažinimu, nepaisant nei mūsų protestų, nei kitų pastangų. Yra išsilaikymo savo veiklą kreipti labiau mokslo, meno ir kultūros, negu politinės pasaulio, stiprinti informacinių metodais vyko Lietuvos laisvinimo darbas jau 18 metų ir, tur būt, per tą laiką jis nėra nei progresavęs, nei regresavęs, jeigu neskaityti menkesnės finansinės apyvartos.

Tai klausimas, kurį šiuo Jubiliejinio Metų proga būtų svarbu rimtai išmąstyti ir paieškoti atsakymą? Argi abu uždaviniai nėra vienodai svarbūs? Ar nereikia išlikti tautiniai gyviems, jeigu norime turėti tautinę nepriklausomą valstybę, argi nereikia kovoti už laisvę, jeigu norime ją atgauti? Ar ne abiejų tų tikslų lygiagrečiam siekimui buvo, gyvenime atnešta ir Bendruomenės idėja? Ar dėl liberalinių ir konservatyvių pažiūrų nesuskalbėjimo turi būti išardyta ir pati Bendruomenė, kuri savo prigimtimi kaip tik turėtų būti ta jungiamoji jėga, pajėgianti išlaikyti vienuomenoje visokių įsitikinimų ir pažiūrų lietuvių. Metus baigiant, tenka konstatuoti, kad stovime prieš neeilines problemas, nuo kurių sprendimo priklauso mūsų tolimesnės veiklos plėtojimas. Šie Jubiliejiniai Metai tebūna gera pradžia parodyti visapusišką nuo saikumą ir laiku nukreipti išeivijos vairą nuo susiskaldymo kry-

ties" puslapiuose net per 16 numerų tęsėsi mano, populiariai rašyti apie Lietuvos teatro pergyvenimą praeitį. Pasirašydavau Pilko Stasys (nes parodė laisvą, kuriame buvo pranešta: "o Pilko tai nei vieno gyvo nėra", tai, rodos, norėjau įrodyti, jog vienas dar kruta). Idomu, kad "Margučio" redaktorius teparšė apybraižų tik 2-3 laidoms, o paskui vis ragino daugiau rašyti, nes, girdi, skaitytojams "patinka". I tuos rašinius reagavo Vilniaus "Literatūra ir menas" 1959 m. pabaigos numerį perspausdindamas su savais komentarais rašinio ištrauką. Sužinojau, jog V. Dineika jaudinosi: "Nejau Pilka galėjo taip rašyti?" Bet čia pat pridėjo: "Atrodo, jog komentatorius daug ką sava vaga bus nukreipęs, nes taip reikėjo".

Epizodą primenu, nes parodo, kiek ir kaip V. Dineika jaudinosi dėl savo teatro garbės pažemimo.

Nelauktai ir rankas pateko "Vikto" ranka buvusiam bendradarbiui, kuris, vedęs, pasitraukė iš scenos, rašyti žodžiai: "Ei, Jonai, Jonai! Apsilenk, kad tave kur veini, ir išubėję iš artisto — vaikų mašina pasidarei. Pel Nejaun negalima tų dviejų darbų sutaikinti? Pabandyk".

Viktoras Dineika iki mirties rūpinosi tautinio teatro likimu, jo pažanga ir ateitimi. Tai dar labiau jo asmenybės charakterizuoja.



Geriausius pastatymus Teatro festivaliniais atvežusieji režisieriai Dalia Mackalienė (Los Angeles) ir Petras Maželis (Cleveland), įteikiant jiems premiją Festivalio užbaigęs baliję gruodžio 1 d. Jaunimo centre, Chicagoje. Už jų matyti vakaro vedėja rašytoja Nijolė Jankutė - Užbaliuė.

nas verčia mus susirūpinti ir statyti klausimą, ką tokie reiškiniai atneš atečiai? Ar tilpsime šių dviejų skirtingų pažiūrų rėmuose, ar skilsime į dvi dalis ir pradėsime kovoti tarp savęs? Ar šie reiškiniai jau nerodo, kad ir antrasis mūsų išsivijos veiklos periodas baigiasi ir prasideda trečias? Ar jo metu tik kuriai vietai veiklos sričiai bus atiduota pirmenybė, kitos sąskaiton? Ar pirmą laimės veikla dėl krašto laisvės, ar beliks tik kultūrinis jo dėjimas? Ar nereikia bandyti tarp tų dviejų krypčių išlaikyti balansą?

Tai klausimas, kurį šiuo Jubiliejinio Metų proga būtų svarbu rimtai išmąstyti ir paieškoti atsakymą? Argi abu uždaviniai nėra vienodai svarbūs? Ar nereikia išlikti tautiniai gyviems, jeigu norime turėti tautinę nepriklausomą valstybę, argi nereikia kovoti už laisvę, jeigu norime ją atgauti? Ar ne abiejų tų tikslų lygiagrečiam siekimui buvo, gyvenime atnešta ir Bendruomenės idėja? Ar dėl liberalinių ir konservatyvių pažiūrų nesuskalbėjimo turi būti išardyta ir pati Bendruomenė, kuri savo prigimtimi kaip tik turėtų būti ta jungiamoji jėga, pajėgianti išlaikyti vienuomenoje visokių įsitikinimų ir pažiūrų lietuvių. Metus baigiant, tenka konstatuoti, kad stovime prieš neeilines problemas, nuo kurių sprendimo priklauso mūsų tolimesnės veiklos plėtojimas. Šie Jubiliejiniai Metai tebūna gera pradžia parodyti visapusišką nuo saikumą ir laiku nukreipti išeivijos vairą nuo susiskaldymo kry-

Dar keli prisiminimai apie Viktorą Dineiką



Viktoras Dineika J. Zulavskio veikalo "Jolė". 1922-23 m. Valstybės teatro pastatymas. K. Glinosko režisūra.

"Draugo" kultūriniam prie- (DL30) buvo duoti prisiminimai apie Lietuvos scenos pradininką Viktorą Dineiką. Matau, kad esu praleidęs kelis būdingus faktus. Norisi memorialinį rašinį papildyti.

1922 metais Viktoras Dineika parašė veikalą "Baltakė", kuris pasirodė atskiru leidiniu ir buvo provincijoje mėgėjų noriai vaidintas.

Apie tuberkuliozės proceso atsinaujinimą teko patirti nelaukiamis aplinkybėmis. Man 1948 m. vasarą atvykus į Chicago, netrukus gavau žinią, kad dr. Juozas Gutauskas adresu atėjo mano vardu iš Kauno telegrama. Kažkuriu būdu patyręs, jog jau esu Amerikoje, Viktoras, sužinojęs daktaro adresą, paprašė atsiųsti antibiotikų, nes yra susirgęs plaučių džiova.

1959 metų žurnalo "Margu-

je, buvo nacių suimta ir sušaudyta.

Nesulaukus pagalbos iš Rašytojų s-gos, Kosterinas buvo pri- vačiu būdu laidojamas. Laidotu- vių metu atsisveikinimo kalbą pasakė žinomas rusų generolas Grigorenko. Jis kaltino sovietinę biurokratiją, kuri slepanti už kaukės demokratiją. Ta pati biu- rokratija ribojanti asmens lais- vę ir piliečio teises. Kaip skaudų pavyzdį suminėjo žinomus rašy- tojus Borisą Pasternaką ir Alek- sandrą Solženiciną.

Krymo totoriai, kurių autono- mija Stalino laikais buvo panai- kinta ir tauta išstremta, ir ku- riuos Kosterinas gynė, atvyko į

laidotuves ir atidavė savo užta- rėjui paskutinę pagarbą. Jie su- silaukė lygiai karšto pritarimo, kaip ir gen. Grigorenko pakiliu balsu ištarti žodžiai: "Laisvė ir demokratija ateis!" b.k.

• Juokų kalendoriaus įleidimo klausimas vėl keliamas ok. Lietuvių spaudoje. Kaip žinia bolševikai labai varžo humoro pasireiškimus, nes jie iškelia jų sistemos blogybes. Tačiau lat- viams nuo 1964 m. pavykę tokio pobūdžio kalendorius kasmet iš- leisti. Taigi turima vilčių, kad rusai leis ir lietuviams šiek tiek iš savo vargo pasijuokti.

je, buvo nacių suimta ir sušaudyta.

Nesulaukus pagalbos iš Rašytojų s-gos, Kosterinas buvo pri- vačiu būdu laidojamas. Laidotu- vių metu atsisveikinimo kalbą pasakė žinomas rusų generolas Grigorenko. Jis kaltino sovietinę biurokratiją, kuri slepanti už kaukės demokratiją. Ta pati biu- rokratija ribojanti asmens lais- vę ir piliečio teises. Kaip skaudų pavyzdį suminėjo žinomus rašy- tojus Borisą Pasternaką ir Alek- sandrą Solženiciną.

Krymo totoriai, kurių autono- mija Stalino laikais buvo panai- kinta ir tauta išstremta, ir ku- riuos Kosterinas gynė, atvyko į

laidotuves ir atidavė savo užta- rėjui paskutinę pagarbą. Jie su- silaukė lygiai karšto pritarimo, kaip ir gen. Grigorenko pakiliu balsu ištarti žodžiai: "Laisvė ir demokratija ateis!" b.k.

• Juokų kalendoriaus įleidimo klausimas vėl keliamas ok. Lietuvių spaudoje. Kaip žinia bolševikai labai varžo humoro pasireiškimus, nes jie iškelia jų sistemos blogybes. Tačiau lat- viams nuo 1964 m. pavykę tokio pobūdžio kalendorius kasmet iš- leisti. Taigi turima vilčių, kad rusai leis ir lietuviams šiek tiek iš savo vargo pasijuokti.

je, buvo nacių suimta ir sušaudyta.

Nesulaukus pagalbos iš Rašytojų s-gos, Kosterinas buvo pri- vačiu būdu laidojamas. Laidotu- vių metu atsisveikinimo kalbą pasakė žinomas rusų generolas Grigorenko. Jis kaltino sovietinę biurokratiją, kuri slepanti už kaukės demokratiją. Ta pati biu- rokratija ribojanti asmens lais- vę ir piliečio teises. Kaip skaudų pavyzdį suminėjo žinomus rašy- tojus Borisą Pasternaką ir Alek- sandrą Solženiciną.

Krymo totoriai, kurių autono- mija Stalino laikais buvo panai- kinta ir tauta išstremta, ir ku- riuos Kosterinas gynė, atvyko į

laidotuves ir atidavė savo užta- rėjui paskutinę pagarbą. Jie su- silaukė lygiai karšto pritarimo, kaip ir gen. Grigorenko pakiliu balsu ištarti žodžiai: "Laisvė ir demokratija ateis!" b.k.

• Juokų kalendoriaus įleidimo klausimas vėl keliamas ok. Lietuvių spaudoje. Kaip žinia bolševikai labai varžo humoro pasireiškimus, nes jie iškelia jų sistemos blogybes. Tačiau lat- viams nuo 1964 m. pavykę tokio pobūdžio kalendorius kasmet iš- leisti. Taigi turima vilčių, kad rusai leis ir lietuviams šiek tiek iš savo vargo pasijuokti.

je, buvo nacių suimta ir sušaudyta.

Nesulaukus pagalbos iš Rašytojų s-gos, Kosterinas buvo pri- vačiu būdu laidojamas. Laidotu- vių metu atsisveikinimo kalbą pasakė žinomas rusų generolas Grigorenko. Jis kaltino sovietinę biurokratiją, kuri slepanti už kaukės demokratiją. Ta pati biu- rokratija ribojanti asmens lais- vę ir piliečio teises. Kaip skaudų pavyzdį suminėjo žinomus rašy- tojus Borisą Pasternaką ir Alek- sandrą Solženiciną.

Krymo totoriai, kurių autono- mija Stalino laikais buvo panai- kinta ir tauta išstremta, ir ku- riuos Kosterinas gynė, atvyko į

laidotuves ir atidavė savo užta- rėjui paskutinę pagarbą. Jie su- silaukė lygiai karšto pritarimo, kaip ir gen. Grigorenko pakiliu balsu ištarti žodžiai: "Laisvė ir demokratija ateis!" b.k.

• Juokų kalendoriaus įleidimo klausimas vėl keliamas ok. Lietuvių spaudoje. Kaip žinia bolševikai labai varžo humoro pasireiškimus, nes jie iškelia jų sistemos blogybes. Tačiau lat- viams nuo 1964 m. pavykę tokio pobūdžio kalendorius kasmet iš- leisti. Taigi turima vilčių, kad rusai leis ir lietuviams šiek tiek iš savo vargo pasijuokti.

je, buvo nacių suimta ir sušaudyta.

Nesulaukus pagalbos iš Rašytojų s-gos, Kosterinas buvo pri- vačiu būdu laidojamas. Laidotu- vių metu atsisveikinimo kalbą pasakė žinomas rusų generolas Grigorenko. Jis kaltino sovietinę biurokratiją, kuri slepanti už kaukės demokratiją. Ta pati biu- rokratija ribojanti asmens lais- vę ir piliečio teises. Kaip skaudų pavyzdį suminėjo žinomus rašy- tojus Borisą Pasternaką ir Alek- sandrą Solženiciną.

Krymo totoriai, kurių autono- mija Stalino laikais buvo panai- kinta ir tauta išstremta, ir ku- riuos Kosterinas gynė, atvyko į

laidotuves ir atidavė savo užta- rėjui paskutinę pagarbą. Jie su- silaukė lygiai karšto pritarimo, kaip ir gen. Grigorenko pakiliu balsu ištarti žodžiai: "Laisvė ir demokratija ateis!" b.k.

• Juokų kalendoriaus įleidimo klausimas vėl keliamas ok. Lietuvių spaudoje. Kaip žinia bolševikai labai varžo humoro pasireiškimus, nes jie iškelia jų sistemos blogybes. Tačiau lat- viams nuo 1964 m. pavykę tokio pobūdžio kalendorius kasmet iš- leisti. Taigi turima vilčių, kad rusai leis ir lietuviams šiek tiek iš savo vargo pasijuokti.

je, buvo nacių suimta ir sušaudyta.

Nesulaukus pagalbos iš Rašytojų s-gos, Kosterinas buvo pri- vačiu būdu laidojamas. Laidotu- vių metu atsisveikinimo kalbą pasakė žinomas rusų generolas Grigorenko. Jis kaltino sovietinę biurokratiją, kuri slepanti už kaukės demokratiją. Ta pati biu- rokratija ribojanti asmens lais- vę ir piliečio teises. Kaip skaudų pavyzdį suminėjo žinomus rašy- tojus Borisą Pasternaką ir Alek- sandrą Solženiciną.

Krymo totoriai, kurių autono- mija Stalino laikais buvo panai- kinta ir tauta išstremta, ir ku- riuos Kosterinas gynė, atvyko į

laidotuves ir atidavė savo užta- rėjui paskutinę pagarbą. Jie su- silaukė lygiai karšto pritarimo, kaip ir gen. Grigorenko pakiliu balsu ištarti žodžiai: "Laisvė ir demokratija ateis!" b.k.

• Juokų kalendoriaus įleidimo klausimas vėl keliamas ok. Lietuvių spaudoje. Kaip žinia bolševikai labai varžo humoro pasireiškimus, nes jie iškelia jų sistemos blogybes. Tačiau lat- viams nuo 1964 m. pavykę tokio pobūdžio kalendorius kasmet iš- leisti. Taigi turima vilčių, kad rusai leis ir lietuviams šiek tiek iš savo vargo pasijuokti.

je, buvo nacių suimta ir sušaudyta.

Nesulaukus pagalbos iš Rašytojų s-gos, Kosterinas buvo pri- vačiu būdu laidojamas. Laidotu- vių metu atsisveikinimo kalbą pasakė žinomas rusų generolas Grigorenko. Jis kaltino sovietinę biurokratiją, kuri slepanti už kaukės demokratiją. Ta pati biu- rokratija ribojanti asmens lais- vę ir piliečio teises. Kaip skaudų pavyzdį suminėjo žinomus rašy- tojus Borisą Pasternaką ir Alek- sandrą Solženiciną.

Krymo totoriai, kurių autono- mija Stalino laikais buvo panai- kinta ir tauta išstremta, ir ku- riuos Kosterinas gynė, atvyko į

laidotuves ir atidavė savo užta- rėjui paskutinę pagarbą. Jie su- silaukė lygiai karšto pritarimo, kaip ir gen. Grigorenko pakiliu balsu ištarti žodžiai: "Laisvė ir demokratija ateis!" b.k.

• Juokų kalendoriaus įleidimo klausimas vėl keliamas ok. Lietuvių spaudoje. Kaip žinia bolševikai labai varžo humoro pasireiškimus, nes jie iškelia jų sistemos blogybes. Tačiau lat- viams nuo 1964 m. pavykę tokio pobūdžio kalendorius kasmet iš- leisti. Taigi turima vilčių, kad rusai leis ir lietuviams šiek tiek iš savo vargo pasijuokti.

je, buvo nacių suimta ir sušaudyta.

Nesulaukus pagalbos iš Rašytojų s-gos, Kosterinas buvo pri- vačiu būdu laidojamas. Laidotu- vių metu atsisveikinimo kalbą pasakė žinomas rusų generolas Grigorenko. Jis kaltino sovietinę biurokratiją, kuri slepanti už kaukės demokratiją. Ta pati biu- rokratija ribojanti asmens lais- vę ir piliečio teises. Kaip skaudų pavyzdį suminėjo žinomus rašy- tojus Borisą Pasternaką ir Alek- sandrą Solženiciną.

Krymo totoriai, kurių autono- mija Stalino laikais buvo panai- kinta ir tauta išstremta, ir ku- riuos Kosterinas gynė, atvyko į

laidotuves ir atidavė savo užta- rėjui paskutinę pagarbą. Jie su- silaukė lygiai karšto pritarimo, kaip ir gen. Grigorenko pakiliu balsu ištarti žodžiai: "Laisvė ir demokratija ateis!" b.k.

• Juokų kalendoriaus įleidimo klausimas vėl keliamas ok. Lietuvių spaudoje. Kaip žinia bolševikai labai varžo humoro pasireiškimus, nes jie iškelia jų sistemos blogybes. Tačiau lat- viams nuo 1964 m. pavykę tokio pobūdžio kalendorius kasmet iš- leisti. Taigi turima vilčių, kad rusai leis ir lietuviams šiek tiek iš savo vargo pasijuokti.

je, buvo nacių suimta ir sušaudyta.

laidotuves ir atidavė savo užta- rėjui paskutinę pagarbą. Jie su- silaukė lygiai karšto pritarimo, kaip ir gen. Grigorenko pakiliu balsu ištarti žodžiai: "Laisvė ir demokratija ateis!" b.k.

• Juokų kalendoriaus įleidimo klausimas vėl keliamas ok. Lietuvių spaudoje. Kaip žinia bolševikai labai varžo humoro pasireiškimus, nes jie iškelia jų sistemos blogybes. Tačiau lat- viams nuo 1964 m. pavykę tokio pobūdžio kalendorius kasmet iš- leisti. Taigi turima vilčių, kad rusai leis ir lietuviams šiek tiek iš savo vargo pasijuokti.

je, buvo nacių suimta ir sušaudyta.

Nesulaukus pagalbos iš Rašytojų s-gos, Kosterinas buvo pri- vačiu būdu laidojamas. Laidotu- vių metu atsisveikinimo kalbą pasakė žinomas rusų generolas Grigorenko. Jis kaltino sovietinę biurokratiją, kuri slepanti už kaukės demokratiją. Ta pati biu- rokratija ribojanti asmens lais- vę ir piliečio teises. Kaip skaudų pavyzdį suminėjo žinomus rašy- tojus Borisą Pasternaką ir Alek- sandrą Solženiciną.

Krymo totoriai, kurių autono- mija Stalino laikais buvo panai- kinta ir tauta išstremta, ir ku- riuos Kosterinas gynė, atvyko į

laidotuves ir atidavė savo užta- rėjui paskutinę pagarbą. Jie su- silaukė lygiai karšto pritarimo, kaip ir gen. Grigorenko pakiliu balsu ištarti žodžiai: "Laisvė ir demokratija ateis!" b.k.

• Juokų kalendoriaus įleidimo klausimas vėl keliamas ok. Lietuvių spaudoje. Kaip žinia bolševikai labai varžo humoro pasireiškimus, nes jie iškelia jų sistemos blogybes. Tačiau lat- viams nuo 1964 m. pavykę tokio pobūdžio kalendorius kasmet iš- leisti. Taigi turima vilčių, kad rusai leis ir lietuviams šiek tiek iš savo vargo pasijuokti.

je, buvo nacių suimta ir sušaudyta.

Nesulaukus pagalbos iš Rašytojų s-gos, Kosterinas buvo pri- vačiu būdu laidojamas. Laidotu- vių metu atsisveikinimo kalbą pasakė žinomas rusų generolas Grigorenko. Jis kaltino sovietinę biurokratiją, kuri slepanti už kaukės demokratiją. Ta pati biu- rokratija ribojanti asmens lais- vę ir piliečio teises. Kaip skaudų pavyzdį suminėjo žinomus rašy- tojus Borisą Pasternaką ir Alek- sandrą Solženiciną.

Krymo totoriai, kurių autono- mija Stalino laikais buvo panai- kinta ir tauta išstremta, ir ku- riuos Kosterinas gynė, atvyko į

laidotuves ir atidavė savo užta- rėjui paskutinę pagarbą. Jie su- silaukė lygiai karšto pritarimo, kaip ir gen. Grigorenko pakiliu balsu ištarti žodžiai: "Laisvė ir demokratija ateis!" b.k.

• Juokų kalendoriaus įleidimo klausimas vėl keliamas ok. Lietuvių spaudoje. Kaip žinia bolševikai labai varžo humoro pasireiškimus, nes jie iškelia jų sistemos blogybes. Tačiau lat- viams nuo 1964 m. pavykę tokio pobūdžio kalendorius kasmet iš- leisti. Taigi turima vilčių, kad rusai leis ir lietuviams šiek tiek iš savo vargo pasijuokti.

je, buvo nacių suimta ir sušaudyta.

Nesulaukus pagalbos iš Rašytojų s-gos, Kosterinas buvo pri- vačiu būdu laidojamas. Laidotu- vių metu atsisveikinimo kalbą pasakė žinomas rusų generolas Grigorenko. Jis kaltino sovietinę biurokratiją, kuri slepanti už kaukės demokratiją. Ta pati biu- rokratija ribojanti asmens lais- vę ir piliečio teises. Kaip skaudų pavyzdį suminėjo žinomus rašy- tojus Borisą Pasternaką ir Alek- sandrą Solženiciną.

Krymo totoriai, kurių autono- mija Stalino laikais buvo panai- kinta ir tauta išstremta, ir ku- riuos Kosterinas gynė, atvyko į

laidotuves ir atidavė savo užta- rėjui paskutinę pagarbą. Jie su- silaukė lygiai karšto pritarimo, kaip ir gen. Grigorenko pakiliu balsu ištarti žodžiai: "Laisvė ir demokratija ateis!" b.k.

• Juokų kalendoriaus įleidimo klausimas vėl keliamas ok. Lietuvių spaudoje. Kaip žinia bolševikai labai varžo humoro pasireiškimus, nes jie iškelia jų sistemos blogybes. Tačiau lat- viams nuo 1964 m. pavykę tokio pobūdžio kalendorius kasmet iš- leisti. Taigi turima vilčių, kad rusai leis ir lietuviams šiek tiek iš savo vargo pasijuokti.

je, buvo nacių suimta ir sušaudyta.

MUZIKINĖS KELIONĖS UŽRAŠAI

DARIUS LAPINSKAS

Spalio 15 d., besikrendant iš New Yorko į Caracas.

— Kada leidžiamės Havanoje?

— Pan American World Airlines niekuomet ten nesileidžia, — atsako lėktuvo palydovė.

(Atseit, skrisdama Pan American, kad nereikėtų pernaktuoti Castro bėrdo šešelyje).

Spalio 16 d. šiandien ritsi nuo kalnų debėsų į miestą ir pro tarpais lynoja.

Jis ir aš gyvename La Luna viešbutyje, septintame aukšte. Per langą matyti dangoraižių virtinę, užpildanti slėnį, gi kalnai užsidengę lūšnėlėmis.

— Ot bus baisu, kai ši masė vieną dieną pasileis nuo kalnų į miestą, — kalba slėnio žmonės, gi kalniečiai stebi ramiai visa per savo televizijos antenas ir leidžia priešui paspėlioti.

O spėlioti yra čia tikrai daug ko: kada bus sekantis žemės drebėjimas, kiek paims padavėjas už sekantį alaus stiklą, kur pravažiuos mašina, einant skersai gatvės: pro priekį, užpakalį ar viršum tavęs? Užtat Caracase galima važiuoti be motoro, bet negalima be stabdžių.

Po pietų repetavome Centro Ve nezolano Americano patalpose. Baurus išradimas tas "air — conditioning", ypač tropiniam klimatai. Ji dainuodama bijojo, kad nepersisaldytų, o aš, beskambindamas pianinu, pradėjau koshėti.

Spalio 17 d. Vakare jos dainų rečitalis Centro Venezolano Americano salėje. Publika maišyta — lietuviai, venezualiečiai, amerikiečiai. Salė nors ir nedidelė, bet tapo ypač populiari nuo to laiko, kai liberaliai universiteto koncertų salės administratoriai pradėjo diskriminuoti amerikiečius meninkus, atvykstančius gas trolems į Caracasą.

Po koncerto suruoštame priėmime viena ausimi nugirdau Lietuvų bendruomenės pirmininką, pasakojantį savo įspūdžius iš pereinamųjų Chicagoje įvykusio Kultūros kongreso:

"Tik ką atvažiavęs Chicagon, buvau perspėtas: tik jau neik į tą operą — suvažinėsi".

Vėliau vienas pasiturintis tautietis nusivėdė mus į garšiausią pasaulio disothecę, kuri mūsų visų nustebimui yra Caracas mieste ir vadinasi "Eva". Smilkinius deginantį šokių muziką, pasutę šviesų blykčiojimas ir dailios, besokančios Lolitos, išsiurbusios, ir vampyrai, į savo "cabalerų" kaklus. Išpūdinga, tačiau didesnį įspūdį padarė vakar, bevakiarėnaliajant pas poną daktarę, tropinių pievų ir sodų koncertas, — jį atliko: žiogai, svirpliai ir varlės. Tačiau pastarosios nekvarkė, bet dainavo lyg kolonatiniai sopranai. Ach, tas daugiabalsis, niekuomet nesikabiantis tropinės nakties žvimbimas!

Spalio 18 d. Priešpie "video tape" užrašymas TV stotyje. Sutiko dailiai apsiropengęs — dar dailiau atrodantis vyras — programos tarpininkas, kone Ed Sullivan. "Nejaugi ir mane taip nu-dailins begimudami", nusigan-dau. Bet dėkui Dieviui... La Asoci- cion Mozart presenta... Iš pra-džių kelių minučių pokalbis (ver-tėjavo moteris su lietuvišku var-du ir ispaniška payarde)... toliau Pergolesi, Caccini, lietuvių kompozitoriai... Po piet Maracay — Valencia.

Spalio 19 d. Pabūdino baisus triukšmas. Žemės drebėjimas? Pažiūrėjau į laikrodį — labai, la-bai anksti. Darbininkų užmokes-tis mažas, reikia anksti pradėti darbą. Apygyvendino geriausiam miesto viešbutyje, tik gaila — šiuo metu remontuojamame. Ta-

čiau nesvarbu, šįvakar čia apsis-to ja net vienas iš prezidentinių kandidatų.

Ach, ta rinkiminė propaganda, čia ji daug idomesnė negu Ame-rikoje, aišku net ir anieks kalnie-čiams. Nereikia čia prisiminti nei kandidatų pavardžių, nei jų vei-dų, reikia tik balsuoti: žaliai (už žalią spalvą), geltonai, už žirga, už gaidį. Gi kandidatas, kuris ši- nakt mūsų viešbutyje nakvos, tu- ri dideles ausis. Todėl visos tvo-ros pripašytos didelių ausų: bal- suokite už ausis!

Ar matei kada nors mirusį gin- tarą? Mes matėme vienos ponios brangakmenų dėžutėje mirusio gintaro karolių, labai slėgiantis, graudus vaizdas. Žinoma, pasa- kojimai apie tai, kodėl gintarai ir kai kurie kiti akmenys miršta buvo mažiau įtikinantys, bet idomūs.

Vakare visų trijų pasirodymas Club International salėje. Publi- ka maišyta, kaip ir pirmame Ca-



Modernių Venecuolos dangoraičių pašonėje, ne tik kalnų slaituose, bet ir vandenų pakrantėse, žmonės gyvena ir šitokiose "rėmuose".



Darius Lapinskas ir žvlgnsis pro viešbučio langą į puošnų ir modernų Caracas miesto centrą.

racas koncerte. Tropinis lietus su- trukdė punktualią koncerto pra- džią, bet niekas per daug dėl to nesijaudino. Laikas čia kitaip ma- tuojamas, negu Amerikoje, ir vi- si jo daugiau turi. Po koncerto ga- lima lengviau atsikvėpti, — ry- toj laisva diena ("never on Sun- day").

Spalio 20 d. Tvankus sekma- dienis. Ant stalo guli supiaustytas paršiukas ir šypsoi. Jam vėsu — ką tik išėmė iš šaldytuvo. Kas bus, ko nebus, bet lietuvis nepražus. Jis ir tropikuose išlaikys savo gim- tos šalies valgymo papročius.

Popiet kelionė į Maracay. Se- niai užsitarnautas atsigavimas Vliko atstovo baseine, vėl vai- šės, atsivėikininimas, dovanėlės... ir pakiliui į Caracas, žiūrime, sto-

vi kareivis prie kelio ir, nutvėręs du mažus paukštukus už kojų, gi- nąsi save nuo saulės kaitros.

— O tu, juodaodi, dabar su- prantu už ką kenčia tavo bro- liai!

Spalio 21 d. "Waiting for Bo- got(a)" — įsėdome į lėktuvą, su- zvimbė, burbtelėjo — purptelė- jo, ir išgirdome per garsiakalbį: "Reiks palaukti! Geriau "Wait- ing for Bogot(a)" negu "Wait- ing for Godot".

Eidamas atgal į laukiamąjį, užklausiau juodaodės lėktuvo pa- lydovės, kiek ilgai teks laukti. At- sakė — pusę valandos. Nudžiū- ges, kad mano ispanų kalbos pa- mokos duoda pozityvių vaisių, šyptelėjau ir klausiu toliau: "Ko- dėl teks mums laukti, gal atrado lėktuve bombą? Tačiau šį kartą vietoj įprasto šypsnio, atsistojo man visai arti prieš akis piktas, grūmojantis, primityvus veidas, panašus į veidus krautuvėse ran- damų suvenyrinių dievukų, ku- rie atrodo tavęs nuolatos ir kla- sia: "Ką čia atsitenkei?". Kažka, matyt, ne taip pasakiau... gal sa- kinio struktūra buvo truputį ne- tobula?.. Bet ką?..

Deja į šį klausimą nepajėgė nei- jie, jis, nei ji atsakyti, ir taip mes pamažu nužingsniauome praleis- ti dar vieną naktį žvimbiančios tropikų nakties tyloje.

(Bus daugiau)

Marika Kvietkauskaitė

VIENA

Duok man saulėleidžius vieną po kito —
Deja mane teisybės spinduliai.
Duok man naktis ir užmerktas akis —
Aš jau per daug mačiau.
Pale dau savo jaunus sapnus su drebančiom rankom...
Aš sėdžiu viena.
Dieve, mano.

MELYNI SAPNAI

Tu sėdi ant seno suolo.
Apsupta tuščių sienų
ir uždarytų langų.
Ir atsimeni tuos kristalinius mėlynus sapnus,
Tyrus kaip rasos žvaigždutes, išpintus iš džiaugsmo.
Ar buvo geriau tau tūkstantį metų prieš mane,
Kada aš atidariau tavo akis, parodžiau pasaulį
ir niekados neprasitariau apie meilę.
Tu sėdi dabar ir viską žinai —
Akys adaros ir rankos sudėtos viena ant kitos.
Matai mane išimanciją,
Nes aš niekad negalėjau sapnuoti.

ATEJUS LAIKUI

Ir lietus lijo pamaži,
bet niekas nebėgo.
Ir baltas sniegas krito tyliai,
bet niekas nematė.
Ir pasaulis, atėjus laikui,
uždengs savo žaizdas paskutini sykį...
Ir bus ramu, tylu.

UŽ METŲ, UŽ DVIEJŲ

Negavok, kad aš, gyvendama tavo šešely,
Užmiršau juoktis.
Aš atsiminsiu vėl,



Marika Kvietkauskaitė, trečius metus studijuojanti meną ir meno istoriją Northern Illinois universitete. Magistro laipsniui yra pasirinkusi temą "Lietuvos meno istorija". Domisi literatūra, pati rašo eilėraščius lietuvių ir anglų kalba, kurių apšiai jau buvo atspausdinta Northern universiteto žurnale "Towers". Lietuviškieji jos eilėraščiai skelbiami čia pirmą kartą.

gal už metų, už dviejų.
Sėdėsiu aš vėl su draugais
Ir galėsiu dainuoti senias dainas
gal už metų, už dviejų.
Ir vėl ateis laikas,
kada aš galėsiu
Girdėti lietu ant savo lango,
o nereikės skaityti lašų.
Bet ne rytoj,
gal už metų, už dviejų.

MEDINIAI DRUGELIAI

Ant seno medinio suolo
išdrožė jis
Trapiusią savo drugelį.
Ir aš drebėjau dėl jo,
bet jis neskrido.
Kada aš buvau vaikas
Ir gyvenau su pasauliu,
jam nesipriešindama,
Laimingos dienos supo mane,
ir aš buvau rami.
Mediniai drugeliai galėjo
skristi tada...

TIKRINIŲ VARDŲ RAŠYMO PAINIAVA LIETUVOJE

JUOZAS VAITKONAS

Sovietinės Lietuvos leidiniuose kitų tautų, kad ir taip pat loty- nišką alfabetą vartojančių, tikri- niai vardai pateikiami ne origina- lo forma, o perrašomi pagal jų tarimą (ar dažnai tik maždaug pagal tarimą). Čia neabejotinai pasakta rusais, kurie negali to- kių vardų netranskribuoti, nes vartoja kitą alfabetą, nelotynišką. Suprantama, kad tokia pri- mesta vartoseną lietuviškuose raštuose sudaro nemaža netiks- lumų bei nepatogumų, tad su- kelia ir nemaža nepasitenkimi- mo, kuris š. m. "Literatūros ir Meno" laikraščio skiltyje pasi- reiškė plačia diskusija.

Ją pradėjo žinomas istorikas Juozas Jurginis (Lit. ir Menas, 1968 VII 13, Nr. 28): "Nors ir nedėkinga, bet reikia grįžti prie tikrinių vardų rašymo temos, ku- ria šio laikraščio skiltyje rašiau 1965 m., 'Varpo' chorui grįžus iš kelionės po Vokietijos Demokra- tinę Respubliką. Choras nusivėžė spausdintą savo koncertų progra- mą lietuvių ir vokiečių kalbomis. Tą programą teko uždrausti daly- ti publikai, nes beveik visų Vaka- rų Europos, jų tarpe ir vokiečių, kompozitorių pavardės buvo pa- rašytos iškreiptai, netaisyklin- gai. Reikėjo gelbėti ne tik vyrų chorą, bet ir kultūrinę respubli- kos inteligentų prestižą. Tai ne vienintelis nemalonus atsitiki- mas dėl fonetinės užsieniečių pa- vardžių rašybos. Mokyti žmo- nės nebemoka parašyti įžymiųjų Europos žmonių pavardžių. Stai neseniai mūsų spaudoje buvo į- dėtas atitaisymas, kad Vilniuje koncertavęs belgų vargonininkas ne Feršregenas, o Gabrelis Ver- schrahenas, nes jo pavardė esan- ti flamandiška, o ne vokiška. Pa-

našių nesusipratimų kiekvienas iš mūsų galime priskaičiuoti po- keletą arba keliolika. Norėdami jų išvengti, kultūros ir mokslo darbuotojai praktikoje grįžta prie ortografinio tikrinių vardų rašy- mo... Visos tautos, vartojančios lotynišką raidyną, tikrinius var- dąs, jeigu neturi savo išimtinio pavadinimo, panašaus į mūsų Karaliaučių, Gardiną ar Paryžių, rašo paraidžiui taip, kaip toje tautoje arba valstybėje rašoma, o ne tariama. Tai jau nebe kal- binis, o teisinis reikalas. JAV ir kitose šalyse pavardė visada sako- ma paraidžiui (spelinama), nes daug svarbiau ją teisingai para- šyti, negu ištarti. Ne garsai, o raidės, sudarančios įrašą arba pa- rašą, turi juridinę galią. Reikalau- dami, kad kitų tautų žmonės ra- šytų mūsų lietuviškas pavardes taip, kaip mes jas tariam, patys save paniekiname. Jis skirtingai rašys prancūzas, anglas, ispanas ar italas. Tokių pavardžių mes jau nemaža turime. Mūsų respub- likos dailininkų, dalyvavusių prieš keletą metų Paryžiaus pa- radoje, pavardės kataloguose ir laikraščiuose buvo taip išspaus- dintos, kad negalėjo neužsigau- ti parodos dalyviai ir jų tautie- čiai. Švažas buvo paverstas Chva- ju, o kiti dar keisčiau. Mes turi- me siekti, kad užsienyje mūsų pa- vardės būtų rašomos taip, kaip mes patys jas rašom. Tai ne tik garbės, bet ir teisės dalykas. Tarp tautiniuose santykiuose asmens tapatybę nustatoma pagal orto- grafišką, o ne fonetišką rašymą. Taip elgiasi ir visos mokslo įstai-

gos. Jeigu autorius priklauso tau- tai, nevartojančiai lotyniško rai- dyno, jo pavardė transkribuoja- ma tik pakeičiant rašmenis".

Beje, pastarasis Jurginio saki- nys gerai paaiškina priežastį, ko- dėl prancūzai taip sudarkė Švažo pavardę. Prancūzai čia visai ne- kalti: jiems Švažas juk buvo pri- statytas kaip sovietinis dailinin- kas, kurio pavardės iš rusiško teksto prancūzai kitaip ir negal- lėjo transkribuoti.

Toliau Jurginis dar rašo: "Fon- etininkai sako, kad, rašant už- sieniečių pavardes taip, kaip jie patys rašo, mūsų skaitytojai ne-

mokės jų ištarti. Galimas daly- kas, kad tokių pasitaikys, kaip mokyklose pasitaiko mokinių, ne pažįstančių sutartinių matemati- kos arba fizikos ženklų. Užtat jie mokomi. Mokomi ir svetimų kal- bų. Kas naudingiau, — ar nemo- kantį mokyti, ar taikstytis su pri- mityvu ir skelbti jį nesugriau- mu? Čia keliama dalykas nėra vien tik kalbininkų reikalas, ir to- dėl su savo "ieškojimais ir atra- dimais" jie turėtų būti atsargūs, kad kartais, netekę kantrybės, o- ponentai fonetikų neimtų pravart- džiuoti fanatikais".

Čia vėl Jurginis nevisai teisin- gai puola (jis, be abejo, ir pats tai žino) lietuvių kalbininkus, nes anokių rašybos praktika nulė- mē už juos stipresnės jėgos, ku- rių kaltinti Jurginis juk negali.

Daugumoje tuo rašybos klau- si mu "Literatūroje ir Mene" pa- skelbtų pasisakymų pritariama Jurginiui. Literatūros kritikas Vy- tautas Kubilius rašo (Lit. ir Me- nas, 1968 VII 27, Nr. 30): "J. Jur- ginis labai argumentuotai pasis- akė prieš tokią praktiką. Ji iš tie- sų tampa rimta mokslinės infor- macijos kliūtimi. Kai skaitai mū- sų raštuose parašytas kitataučių pavardės, kartais negali net susi- gaudyti, apie ką šnekama. Mes rašome: A. Belas. Kas tai? Vo-

kiečių rašytojas? Ne, tai rusų simbolistas A. Bielyj. Kam ateis į galvą, kad mūsų raštuose sutinka- mas V. Jetsas yra ne jakutų, o anglų poetas Yeats. Tokių neat- pažįstamų pavardės transformaci- jų naujosios taisyklės pasėjo tiek daug, kad mokslineje literatūro- je tenka net skliausteliuose įrašy- ti nepakeistą pavardę. Panašių dubliažų nenaudoja nė viena tau- ta, priėmusi lotynišką alfabetą.

Naujos šios tikrinių vardų rašy- mo taisyklės sudarė ne tik dirb- tinius barjerus mokslinei infor- macijos srute, bet iš esmės ne- pasiekė ir savo tikslo. Pavardžių rašymas pagal tarimą liko tik popieriniu principu, tik iluzija, kurios praktiškai neįmanoma į- gyvendinti. Reikia būti iš tiesų universaliu poliglodu, kad teisin- gai ištartum ir pagal tai parašy- tum visas pavardes, kurios yra šiandieninėje mokslineje apyvar- toje. Pagaliau nėra bendrų taisyk- lių, kaip tarti, pavyzdžiui, anglų ir amerikiečių pavardės. O pasi- naudoti milžiniškais jų pavar- džių turties žodynais, kurių Vil- niuje yra, gal būt, 3-4, gali tik nedidelis specialistų skaičius. To- dėl mes rašome Folkneris (nors a- merikiečiai taria Fokneris), nes tokia šios pavardės rašymo tra- nškripcija nusistovėjo rusiškose ver-

timuose. Kokia išeitis? Moksline- je literatūroje, be abejonių, rei- kia grįžti prie autentiškos tikri- nųjų vardų rašybos. Išimtis čia tu- rėtų būti daroma tik labai jau įprastoms ir liuanizuotoms pa- varlėms, kaip Sekspyras ir pan. Reikėtų įvesti panašią tikrinių var- dų rašymo praktiką, kokia yra priimta Estijoje, Lenkijoje, Česko- slovijoje".

Cituotu Folknerio (William Faulkner) pavardės pavyzdžių Kubilius gražiai atskleidžia tokio netiklaus fonetinio rašymo prie- žastį: nors amerikiečiai taip nei- rašo nei taria, bet užtat taip šių pavardę transkribuoja rusai, o jais ir sekama. Kad taip iš tikrų- jų yra, galima ir daugiau pavyz- džiu parankioti. Antai JAV vice- prezidentas Humphrey Lietuvos laikraščiuose pakeičiamas kažko- kių Hemfrių, nors niekas šios pa- vardės netaria su e. O gi mat, ru- sai, šia pavardę transkribuodami, vartoja savo atvirkstinę e (panā- šiai kaip žodžiuose poezijoje, eti- ka ir t. t.). Lietuviai, primdami rusų transkripciją, bet neturėda- mi anų dviejų skirtingų rusiškų e, rašo čia savo paprastąjį e.

Panašus yra Lietuvos spaudo- je ir Meno valstijos atvejis. Tai anaipolt nėra kokia nebuvelė me- nininkų valstybė, kaip kas gal- pagalyvoti, bet mums, kad ir iš Kennebunkporte įsikūrusių lietu- vių pranciškonų, gerai žinomas Maine. Pagal tarimą juk turėtų būti: Meino valstija, bet vėlgi — rusiškose ta vardo transkripcijo- je vartojama anoji atvirkstinė e.

Dar būdingesnis yra lenkiškos - Bieliniskio pavardės pavyzdys. Stambioje knygoje "Vilniaus uni- versitetas" (red. A. Bendžius, J. Kubilius ir J. Ziugžda, 1967) vie- noje bibliografinėje išnašoje nu- rodomas J. Bieliniskio veikalas a- pie Vilniaus universitetą. Betgi knygos tekste (ir pavardžių rodyk- lėje) toji pavardė jau rašoma: Belinskis. Gal tai tik korektūros klaida, iš karto pagalvoji. Bet ne. Stai ir Mažojoje liet. tarybinėje enciklopedijoje rašoma: Belinskis Juzefas. Tačiau patys lenkai tos pavardės taip nei rašo nei taria. Be to, ir lietuviuose gana gausu tos pačios šaknies pavardžių. Bie- linis, Bielionis, Bieliukas, Bieliū- nas, Bieliauskas ir kt., jų tarpe ir tas pats Belinskis (beje, tos pa- vardės pateikiamos ir Maž. liet. tar. enciklopedijoje). Ieškodami

(Nukelta į 4 psl.)



Pirmojo lietuvių teatro festivalio baigminėje išklmėje gruodžio 1 d. Jaunimo centre, Chicagoj, Kultūros fondo pirmininkas Anatolijus Kairys įteikia žymenis režisieriams. Iš kairės į dešinę: Anatolijus Kairys, Darius Lapinskas, Leonas Barauskas ir Alfonsas Brjka.

Nuotr. Petro Maželio

TIKRINIŲ VARDŲ RAŠYMO PAINIAVA LIETUVOJE

*Atkelta iš 3 psl.)

paaikškinimo, vėl turime žvilgtelėti į rusišką tos pavardės transkripciją. Rusai, neturėdami specialaus rašmens dvibalsiui ie, o savąjį e tardami kaip ie, aną lenkišką pavardę ir transkribuoja su e (panašiai pvz. pateikiama ir lietuvių architekto F. Bielinskio pavardė jo rusiškoje knygoje apie lietuvių liaudies architektūrą, 1960).

Duotieji pavyzdžiai aiškiai rodo, kad lietuvių raštuose tos pavardės nėra transkribuojamos savarankiškai, o tik transliteruojamos (paradžiui perrašomos) rusų savaip transkribuotos pavardės. Kad tokia išvada teisinga, patvirtina ir šie A. Prazuosko (TSRS Mokslų akademijos Azijos tautų instituto mokslinio bendradarbio) žodžiai: "... mūsų spaudos darbuotojai stengiasi lietuviškai užrašyti ne taip, kaip tie tikriniai vardai skamba atitinkamomis kalbomis, o transliteruoja apytikrę rusišką tų vardų transkripciją, visiškai ignoruodami rusų bei lietuvių fonetikos bei ortografijos ypatybes" (Liet. ir Menas, 1968 VIII 24, Nr. 34). Prazuoskas čia rašo apie Azijos tautų tikrinių vardų rašymą, bet jo išvada gerai tinka ir lotynišką alfabetą vartojančių tautų tikrinių vardų rašymui dabartiniuose Lietuvos leidiniuose.

Matome taigi, kad čia visų pirma jau nėra fonetinio tikrinių vardų rašymo tikslumo klausimas, o tam tikras rusų kultūrinio dominavimo reikalas, kasdienio gyvenimo praktikoje labai ir labai jaučiamas. Štai Vytautas Vitkauskas, kritikuodamas Jurginį, tarp kitko nurodo (Liet. ir Menas, 1968 VII 27, Nr. 30): "Pirmiausia, reikia priminti tą žinomą tiesą, kad užsienio šalių tikrinius vardus laikraščiu redakcijos, ELTA, įvairios leidyklos jau gauna transkribuotus pagal tarimą. Vadinasi, redaktorai, žurnalistai, norėdami rašyti minėtų vardus taip kaip jie rašomi tos tautos, turėtų vartoti daugybę lietuvių tautų enciklopedijų, žodynų, perversti nemažai literatūros užsienio kalbomis. Didžiai abejoju, kad tai duotų kokios naudos".

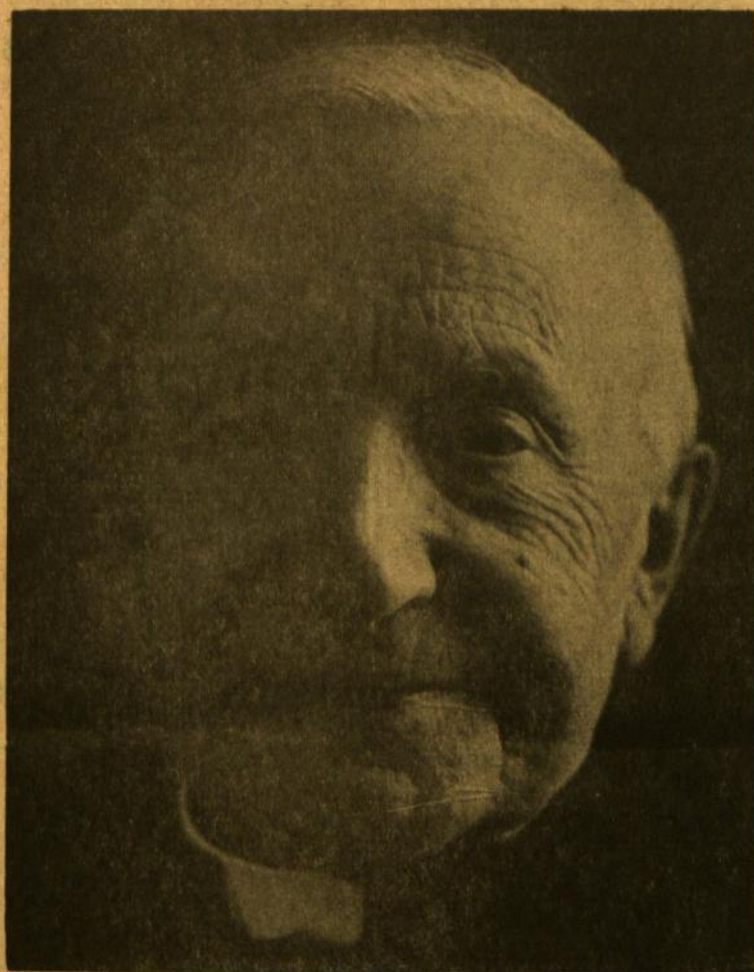
Cia dar suminėsim, kad ir daugumas mokytinųjų vadovėlių verčiami iš rusų kalbos, tad savaime perima ir rusišką svetimų vardų transkripciją. Tai, be abejo, daugiau ar mažiau sunkina naudojimąsi anglų, prancūzų ir kitų vakariečių literatūra; užtat lengvina susisiekimą literatūros skaitymą (o to juk ir siekiama!), kur tie vardai transkribuojami.

Panašią praktinių gyvenimo sąlygų diktuojamą "pristatėlišką" (vartojant sovietinį terminą) nuomonę skelbia ir Aleksandras Vanagas. "Kuris minėtų principų lietuvių kalboje galutinai bus priimtas ir įsigalės, dabar sunku pasakyti. Tačiau man atrodo, kad poros dešimtmečių tradicija, informacijos gavimas per ELTA, rusų ir latvių rašybos, šriftų problemos ir kiti grynai praktiniai klausimai mus no rom nenorom (gerai nors tiek, kad vis dėlto dar prisideda: norom nenorom. — J. V.) privers lai kytis transkripcijos" (Liet. ir Menas, 1968 VIII 17, Nr. 33).

Vis dėlto, daug kas tik labai nenoromis laikosi tokios primastos transkripcijos. Tai pabrėžia ir tas jau cituotasis V. Vitkauskas: "Nemažai mūsų inteligentių (ypač menininkai) yra nepatenkin ti dabar rimtu fonetiniu užsienio šalių tikrinių vardų rašymo principu ir nori juos rašyti taip, kaip rašo ta tauta, iš kurios jie paimiti". Tad Jurginio iškeltas klausimas susilaukė labai gyvo atgarsio "Literatūros ir Meno" puslapiuose. Patį redakcija priminė, kad "gavo nemažą skaitytojų laiškų, kuriuose vieni remia re formas šalininkus, t. y. siūlo įves

ti autentišką, ortografinį svetimvardžių rašymą, kiti abejoja tokio pertvarkymo naudingumu ir reikalingumu". Negalėdama dėl vietos stokos tų visų laiškų išspausdinti, redakcija papildomai išspausdino dar 11 ištraukų (Liet. ir Menas, 1968 IX 21, Nr. 38). Svarų argumentai ten iškelia E. Simanaitis iš Jonavos: "Bet koks pavardės ar vardo iškraipymas neišvengiamai sukelia painiavą. O kaip į šią problemą privesti žiūrėti gamyklos ar įstai gos buhalterijos darbuotojai, inžinieriai, ekonomistai, gamybinių barų vadovai? Kaip jie praktiškai sprendžia svetimvardžių rašybos klausimus? Tai kas tinka laikraščiams, čia negali būti pritaikyta. Finansiniuose dokumentuose, pavyzdžiui algalapiuose, igaliojimuose medžiagoms gauti, leidimuose ir daugelyje kitų dokumentų (o juk stambesnės gamyklos turi nemažą raščių reikalų su užsienio šalimis) pavardės išrašomos autentiškai".

Gal būt, įtikinamiausiai už ortografinę svetimų tikrinių vardų rašymą pasisakė žinomas kalbininkas Bronys Savukynas, kurio straipsnio (Liet. ir Menas, 1968 VIII 3, Nr. 31) išvada žemiau ir cituojame: "J. Jurginis teisingai, teigdamas, kad nedera transkribuoti svetimų tautų pavardžių. Papildydami jo argumentus, galia pridurti: a) Visos tautos, vartojančios lotynišką rašmenį, iškaitant albanus, turinčius daugiausia bėraščius ir mažarščius iš visų Europos šalių, svetimų pavardžių netranskribuoja, išskyrus lietuvių ir latvių, kurie šviesliu srity yra pralenkę daug Europos šalių, o su svetimom pavardėmis elgiasi tarsi mažarščiai. b) Be reikalo J. Jurginis šitokią rašymą vadiną fonetiniu. Štai vokiečiai Kelleris, Kehleris, Kaehleris ir Koehleris, laikantis to 'fonetinio' principo, visi virsta Keleriu, o juk visos tos skirtingos pavardės vokiečių tariamos skirtingai. Anglų rašytojo pavardė Galsworthy vienu metu rašyta Goulsouris, paskui pasidarė Golsvortis, o iš tikro pats rašytojas ją tardavo Gelzverdi. Tai kur čia fonetinis tikslumas? c) Svetimų pavardžių transkribavimas daugeliu atvejų yra klaidinantis, trukdantis informacijai, ir dažnai gali būti odiozinis. Kaip reiktų suprasti tokį eventualiai įmanomą sakini: kaip liudija Keleris, Keleris apgavo Kelerį, padedamas Kelerio. Iš šito pavyzdžio matyti, kad transkribuota pavardė dėl keturgubos homonimijos turi keturis kartus mažiau informacijos. d) Reikalavimas transkribuoti tikrinius svetimvardžius pagal originalo kalbos tarimą lietuvių raidėms yra gryna fikcija, neįgyvendinamas dalykas. Jeigu transkribavime propaguotai būtų pabandę transkribuoti nors vienos Vakarų Europos kalbos visą tikrinių vardų įvairovę, patys tuo būtų įsitikinę; dabar jų išvados, kaip matyti iš transkribavimo instrukcijų projektų, remiasi ne daugiau kaip 20 proc. e) Negalima svetimvardžių transkribavimą laikyti ir lietuviška tradicija, nes visuotiniai jį įsigalėjo tik maždaug nuo 1950 m., kai tuo tarpu netranskribuoto rašymo tradicija siekia XVI a. (žr. Wolfenbuttelio postile). Dažniausiai lietuvių literatūrinės kalbos praktikoje šiuo atveju buvo elgtamasi dvejopai. Dalis spaudos, siekdama populiarumo, svetimvardžius transkribuodavo, o didesnioji dalis, ypač mokslinė literatūra, rašydavo juos originalo rašyba. — Kadangi mūsų plačioji visuomenė dabar yra pakankamai lingvistiškai išprususi (privalomas vidurinis mokslas), tai verta pagaliau grįžti prie tradicinio svetimvardžių rašymo originalo rašyba, juoba, kad jų transkribavimas mažiausiai prisideda prie visuomenės prusinimo. Be



Kan. Mykolas Vaitkus, apie kurį Lietuvių foto archyvas suka filmą (Lit. foto rach.)

ŠVIESUS IR NAUJAS UŽMOJIS

Reikalas, kuris neturi likti vien tyruos šaukiančių balsu

JURGIS JANUŠAITIS

Prieš kurį laiką "Drauge" buvo masta mintis — įamžinkime filme mūsų tautos įžymiusius asmenis, kad šių žmonių gyvenimas liktų gyvas mūsų tarpe ir būsimų kartų akivaizdoje.

Mintis gera. Tiesiog sveikintina. Šios minties vedinas Lietuvių foto archyvas ėmėsi pirmųjų bandymų. Čia pat buvo sutelkta kiek lėšų ir mūsų iškylusis nuotraukų menininkas ir puikus filmuotojas tėvas Algimantas Kezys, S. J. užsikrovė sunkią darbų naštą, o šio didžio darbo talpon atskubėjo aktorė ir rašytoja Birutė Pūkelevičiūtė.

Įamžinkime ir palikime gyvus pirmiausia tuos, kurie savo amžiumi jau yra sulaukę gyvenimo rudens. Pirmoje eilėje tad dėmesys ir buvo nukreiptas į vyresniosios kartos mūsų ryškiuosius asmenis, kurie visą savo gyvenimą yra pašventę mokslui, literatūrai, menui, kultūrinei bei visuomeninei veiklai ir pan.

Pirmajai pradžiai pasirinkta DVYLIKA, ir tuo vardu pavadintas pirmasis filmas. Šis pavadinimas dar nesako, kad čia jau bus statomas taškas. Į šį pirmąjį filmą norima pradžiai sutalpinti dvyliką mūsų ryškiųjų žmonių. Po tų dvylikos, seks nauji filmai ir nauji jų pavadinimai. Todėl nereikia baimintis dėl pavadinimo, kuris yra tik didelio darbo mažytė pradžia.

Vieną dieną rašytojos Birutės Pūkelevičiūtės bute keletui žmonių jau teko pasigėrėti mūsų iškilaus poeto kan. Mykolo Vaitkaus filmo fragmentu. Tai buvo tik pirminis kuklus bandymas, kurį atliko tėvas A. Kezys, S. J., o menišką filmo sukūrimą įvykdė Birutė Pūkelevičiūtė. Nepaprastai gražus ir prasmingas gabalėlis iš šio mūsų grožinės literatūros veterano gyvenimo. Per 6 minutes pamatome didžiąją dalį poeto svarbiųjų gyvenimo detalių. Puiki ir Ramunė Kvilytė, vedanti filmo pokalbius ir jungianti vyksmo detales į visumą.

Tik stebint atliktus darbus, galima suprasti, kokios meniškios sielos turi būti pats filmuotojas ir filmo režisierė. Visa ten, atrodo, atlikta profesionališkai, taik-

to, iš susidariusios transkribavimo painiavos galima išbristi tik vienu keliu — liautis transkribuoti.

Prie tų išmintingų Savukyno žodžių nieko negalime pridėti, tik nuoširdų linkėjimą, kad jie paveiktų tuos, nuo kurių sprendimo priklauso dabar ir rašybos reikalai Lietuvoje.

Mykolo Krupavičiaus, prof. Žilėgalės gėrėtis visi, kur vėl susitiksime tuos žmones, kurie lietuvių tautos labui, jos kultūrai, jos gyvybei yra paaukoje visas jėgas, visą talentą, visą gyvenimą.

Tad būtų konkretus siūlymas: nieko nelaukiant, kiekviena organizacija, sambūris susitaria su Lietuvių foto archyvu ir pasižada finansuoti bent vieno asmens įamžinimą filme. Tai būtų garbė pačiai organizacijai, o ir pati organizacija pateisintų savo egzistenciją, kaip stipri kultūrinio darbų rėmėja.

Jeigu šitaip sukursime ir ta linkme dirbsime, tikėkime, kad įvykdysime dar vieną neįkainojamos vertės užsimojimą.

Tačiau būtų visa sprendžiama daug lengviau, kad į šį darbą uoliai įsijungtų mūsų gausios kasose turinčios iki kelių ar keiliolikos tūkstančių dolerių, organizacijos. Kiekviena organizacija galėtų būti mecenatu kurio nors mūsų kultūrininko, visuomenininko, politiko, rašytojo ar kito įžymaus asmens filmui pagaminti. Dažnoje organizacijoje ir yra randami tie filmuojami žmonės, savo amžių praleidę jose, bedirbdami. Tad ir būtų pats gražiausias būdas pagerbti tokius savo iškiliuosius narius, juos įamžinti.

BANGA

TV, Radio, Stereo, Spalvotom televizijom antenos. Pard. ir taisymas. 2649 W. 63rd St., Tel. 434-0421

Vakaraš skambinti WA 5-3607

P. Rudėnas K. Šimulis

nant kultūriniame filme, kuriuo galės gėrėtis visi, kur vėl susitiksime tuos žmones, kurie lietuvių tautos labui, jos kultūrai, jos gyvybei yra paaukoje visas jėgas, visą talentą, visą gyvenimą.

Tad būtų konkretus siūlymas: nieko nelaukiant, kiekviena organizacija, sambūris susitaria su Lietuvių foto archyvu ir pasižada finansuoti bent vieno asmens įamžinimą filme. Tai būtų garbė pačiai organizacijai, o ir pati organizacija pateisintų savo egzistenciją, kaip stipri kultūrinio darbų rėmėja.

Jeigu šitaip sukursime ir ta linkme dirbsime, tikėkime, kad įvykdysime dar vieną neįkainojamos vertės užsimojimą.

● Lapkričio 4 d. Vilniuje buvo iškilmingai atidarytas Lietuvos istorijos etnografinis muziejus. Muziejus įrengtas Neries ir Vilnelės santakoje ties Gedimino kalnu esančiame, jam dabar pritaikytame pastate.

Dabar atidarysias muziejus iš tikrųjų yra jau senas. Jau ir dabartinis jo direktorius V. Žilėnas tas pareigas eina 20 metų, o pati to muziejaus užuomazga susidariusi XIX šimtmečio pirmo

jo pusėj, kai etnografinę medžiagą pradėjo rinkti Vilniaus mokslininkai. Dabar jau esą surinkta apie 175 tūkstančiai eksponatų, iš dalies siekiančių gana tolimos senovės Lietuvos gyvenimą, bet didžia dalimi, anot "Tiesos", "kalbančių apie socialistinės Lietuvos ekonomikos ir kultūros suklestėjimą, apie krašto darbo žmonių šlaidinę būitį"... Atidaromoje kalboje buvo pabrėžta, kad "Muziejus parodo mūsų liaudies praeitį, atskleidžia jos ryšį su broliškais tautomis"...

Laikraščiaus buvo vieno didžiųjų eksponatų nuotrauka. Aukštaitiška dūminė pirkia. Atkurta, be rods, autentiškai, bet kartu liudijanti ir muziejaus "režisūros" tendenciją. (E.)

● Knyga apie Juozą Naujailį, įžymų mūsų muziką, šiais metais išleista okup. Lietuvoje. Tai straipsniai, laiškai, dokumentai, amžininkų atsiminimai. Išleido "Vagos" leidykla. Kompozitoriaus dukrė Z. Naujalytė — Didenkienė; kiti bendradarbiai: J. Nabažas, J. Karosas, A. Sutkus, J. Bruveris, B. Ambraziejus, R. Gučas, A. Venckus, A. Arminas.

Kas tik turi gerą skonį,

viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

FURNITURE CENTER, INC.

MARQUETTE PK., 6211 S. Western. PR 8-5875

Vedėjas J. LIEPONIS

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30 val. Kitom dienom nuo 9 val. iki 6 val. vakaro

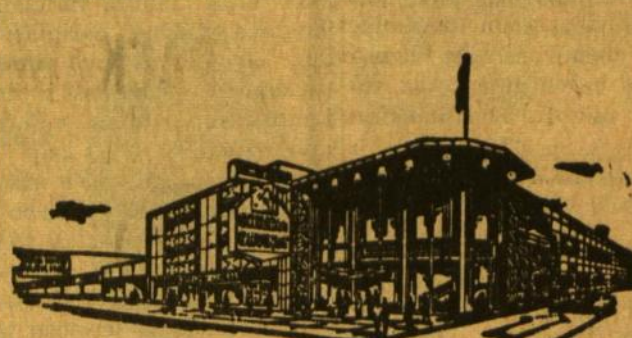
SEKMADIENIAIS ATDARA NUO 12 IKI 5 POPIET.

Kurkite geresnę ateitį

Išjunkite į CHICAGO TAUPYMO BENDROVĖS Taupytojų Praturtėjimo Planą! Pasirinkit Jums tinkamiausią Mėnesinį Taupytojų Praturtėjimo planą iš žemiau nurodytos lentelės sudarytos pagal dabar taupymo knygelėse mokamus 4-4%. Pradėkite taupyti dabar geresnei savo atečiai.

ŠTAI MĖNESINĖ TAUPYMO LENTELĖ:

MĖNESINĖS SĄTAUPOS	2 YRS.	4 YRS.	6 YRS.	8 YRS.	10 YRS.	12 YRS.	14 YRS.	16 YRS.	18 YRS.	20 YRS.
\$10.00	\$252.13	\$524.08	\$833.30	\$1,167.46	\$1,534.51	\$1,937.70	\$2,380.57	\$2,867.04	\$3,401.40	\$3,988.36
20.00	504.26	1,058.16	1,666.59	2,334.91	3,069.02	3,875.39	4,761.14	5,734.08	6,802.80	7,976.72
30.00	756.39	1,587.25	2,499.89	3,502.37	4,603.53	5,813.09	7,141.71	8,601.12	10,204.20	11,965.08
40.00	1,008.53	2,116.33	3,333.18	4,669.82	6,138.04	7,750.78	9,522.28	11,468.16	13,605.60	15,953.43
50.00	1,260.66	2,645.41	4,166.48	5,837.28	7,672.55	9,688.48	11,902.85	14,335.21	17,007.00	19,941.79
60.00	1,512.79	3,174.49	4,999.78	7,004.73	9,207.06	11,626.17	14,283.42	17,202.25	20,408.40	23,930.15
70.00	1,764.92	3,703.58	5,833.07	8,172.19	10,741.57	13,563.87	16,663.99	20,069.29	23,809.80	27,918.51
80.00	2,017.05	4,232.66	6,666.37	9,339.65	12,276.08	15,501.56	19,044.56	22,936.37	27,211.19	31,906.87
90.00	2,269.18	4,761.74	7,499.66	10,507.10	13,810.59	17,439.26	21,425.13	25,803.37	30,612.59	35,895.23
100.00	2,521.32	5,290.82	8,332.96	11,674.56	15,345.09	19,376.95	23,805.70	28,670.41	34,013.09	39,883.59



TURTAS SIEKIA VIRŠ \$90,000,000.00

JOHN PAKEL, President

5¹/₄%

Certifikatų sąskaitos
Certifikatai išduodami rūkstantinėmis. Mažiausiai turi būti \$8000. Pelnas mokamas kas šeši mėnesiai.

4³/₄%

Ant visų knygelėlių sąskaitų

ŠTAI NARIAMS TEIKIAMAS MŪSŲ PILNAS PATARNAVIMAS:

- * Vacation Club
- * College Bonus Savings
- * Home Mortgage Loans
- * Home Improvement Loans
- * Christmas Club
- * Insured Family Savings
- * Notary Public Service
- * Free community rooms for your organiz'n meetings
- * Cash checks and pay all family bills with our special money order checks. No
- * service charge to members
- * Sell & redeem U.S. Bonds
- * Two large free park'g lots
- * Save-by-Mail Kits
- * Travelers Checks
- * Safe Deposit Boxes

Chicago Savings and Loan Assn.

6245 SO. WESTERN AVE.

TEL. GR 6-7575

HOURS:

Pirmad. 12:00 P.M. - 8:00 P.M. Ketvirtad. 9:00 A.M. - 8:00 P.M.
Antrad. 9:00 A.M. - 4:00 P.M. Penktad. 9:00 A.M. - 8:00 P.M.
Trečiad. Uždaryta visa d. Šeštad. 9:00 A.M. - 12:30 P.M.

APDRAUDŲ AGENTŪRA
Namu, gyvybės, automobilų, sveikatos, būsio. Patogios išmokėjimo sąlygos.

J. BACEVIČIUS
6455 S. Kedzie Ave., PR-8-2233

TELEVIZIJOS
Spalvotos ir paprastos, radijal, stereo, oro vėsintuvai. Pardavimas ir taisymas.

J. MIGLINAS
Krautuvė Marquette Parke
2346 W. 69th Street 776-1486
Namų tel. — PR 6-1063

PENKI ŠIMTAI METŲ PIRMAM LIETUVOS TEISYNUI

J. DAINAUSKAS

1468 m. Lietuvos valdovas Kazimieras Jogailaitis, "pasitaręs su Lietuvos D. K. kunigaikščiais, ponų taryba ir visa visuomene", paskelbė, atskiros pavidavimo neturintį raštą, apimantį baudžiamosios, civilinės bei administracinės teisės ir teisenos nuostatus. Dabar tas dokumentas vadinamas Kazimiero Teisynu. Jo originalo, arba bent autentiško jo teksto neišliko. Yra žinomi tik trys XVI a. nuorašai, atrasti XIX a. Jis "rašytas ir duotas Vilniuje, vasario 29 d. indikto 1". Pastarasis nurodymas, kurį laiką klaidino to teisyno datos įskaitymą, pradžioje manant, kad jis buvo paskelbtas 1464, 1480 ar 1492 m. Tik 1846 m. buvo nustatyta, kad tas indiktas (nuo lot. "indicere" — chronologijos nustatymo būdas, vartotas senovės ir viduramžių laikais) atitinka 1468 metus. Tada Kazimieras buvo Vilniuje ir tuo metu ten buvo susirinkęs seimas. Dėl skiriamųjų ženklų nebuvimo, tą tekstą paskelbusieji, kiek skirtingai buvo suformulavę (A.T. Dzilynskis 1841 m. jį suskirstė į 28 straipsnius, gr. I. Grigorovič 1846 m. — į 25 str. pirmon eilėn prisilaikydami logiško straipsnių turinio). Visas Kazimiero Teisyno tekstas apima 4 nepilnus puslapius.

Teisynas, išaugęs iš savo papročių

Rašytinės teisės atsiradimas — tai valstybės subrendimo rodiklis. Kazimiero Teisynas nebuvo pirmasis teisinis aktas Lietuvos valstybėje. Turime ir iš XIV — XV a. įvairių privilegijų tekstus, liečiančius valstybės vidaus gyvenimą. Tai buvo pirmieji rašytiniai Lietuvos teisės nuostatai, konkrečioms viešojo gyvenimo klausimams normuoti. Laikui bėgant, iškilo reikalingas turėti savo, specialų, teismų praktikai skirtą rinkinį, apimantį visų pirma baudžiamąją teisę, arba bent jos minimumą.

Iš 1447 m. Kazimiero privilegijos Lietuvai matyti, jog teismų praktikoje buvo vadovaujamasi lietuvių paprotine teise. Kazimiero Teisynas neturįs savyje kokių atneštinių santvarkos ir teisės dalykų rinkinį. Tai neabejotina ir sistema suvestoji Lietuvos teismų praktika, išaugusi iš mūsų paprotinės teisės.

Nusikaltimas — žala visuomenei

Teisynas veikė visoje L.D.K. stybėje. Jis galiojo iki pirmojo (1529 m.) Lietuvos Statuto priėmimo. Jis buvo skirtas žemvaldžiams didikams, kurie jau turėjo teisę savo valdinius — bajorus bei valstiečius. Tai teisenos normos, kokias bausmes (dideikai savo valdiniams) gali skirti ir kaip tas bausmes nustatyti. Tik tų normų, tikrumoje, buvo nedaug. Gyvenimo reikalingas teismui pačiam reikėjo jas kurti.

Teisynas jau aiškiai nustato, kad kiekvienas nusikaltimas daro žalą ne tik nukentėjusiam, bet ir visuomenei. Nors valdovo pareigūnai nusikaltėlių negaudė ir kiekvieną nusikaltimą žiūrėjo kaip į ginčą, "kovą" tarp ieškovo ir atsakovo, tačiau teismas, priėmęs ieškinį nukentėjusiam, dar baudavo nusikaltėlių bauda teismui, t.y. valdovui, valstybei. Pagal Teisyną už savo darbus atsako kiekvienas žmogus individualiai, o ne jo šeima ar giminė, — nedarant skirtumo tarp žmonių. Žmona bei veikai atsako patys, savo turtu, jei žinojo apie nusikaltimą, bet vaikai jaunesni kaip 7 metų, kad ir žinotų, neatsako.

Kai kas iš ano meto teisės normų

80 proc. Teisyno, turinio sudaro materialinės bei procesualinės teisės normos, liečiančios vagystę, svetimo turto pasisavinimą.

Vagystė ir skiriamoji už ją bausmė yra nevienoda. Tai priklausė nuo voginio vertės, nuo to, ar pirmą kartą vogė ar pakartotinai, ar pagautas su voginiu, ar tik prisipažino vogęs. Jei vogė pirmą kartą ir voginio vertė mažesnė kaip pusė kapos grašių (t.y. 30 grašių) — moka baudą. "O kas pavogs daugiau kaip pusę kapos arba karvę, tą pakarti". Nustatant voginio vertę, arklįs prilyginamas 2 karvėms arba 2 kapos grašių. Bajoras, vagies ponas, dalyvavęs vogime ar dėl jo susitaręs, atsako kaip vagis. Didele svarbą sudaro atlyginimas už vagies padarytą nuostolį. Yra skirtumas tarp pasiturinčio vagies ir beturčio. Voginys atitenka teisėjui, gi vagis nukentėjusiam atlygina iš savo turto. Jei vagis už smulkia vagystę neturi kuo atsilyginti, tai pagautas su voginiu, jis pakariamas, o nuostolius padengia žmonas ir vaikai nelaisvė. Šiuo atveju šeimos narių atsakomybė civilinė, ne baudžiamoji. Lietuvoje, Teisyno paskelbimo metu, dar nebuvo sprendimų vykdytojų. Teismas tik sprendė kaltę ir skyrė bausmę. Jei jis pasmerkė nužudyti, tai kaltininkas išduodamas išskovui, kuris turėjęs pats vagį nužudyti. Ieškovas negalėjo atsipirkimo imti arba vagį pavergti. Tokį ieškovą už susitarimą su vagimi teismas baustų, nes kartų kuo nors kitu niekas negalėjo pakeisti.

Civilinei teisei priskirtini trys straipsniai, liečiantieji žemės valdymą ir kylančius dėl jo ginčus, o taip pat ir savivališką miško kirtimą. Atskiras straipsnis aptaria arklų priklydimą bei radinius, reikalaujantis apie tai paskelbti apylinkėje. "Jeigu kas radinį paslėps, norėdamas pasisavinti, ir tai bus įrodyta, tas toksai pat vagis, kaip ir kitas". Paskutinis straipsnis priklauso administracinei teisei. Jame reikalaujama tiltus taisyti ir grasoma tūkstančio grašių bauda.

Lyginant Teisyną su kitų kraštų, to laiko teisiniais nuostatais neabejotina, kad jis yra humaniškesnis negu pvz. toks 50 metų vėliau Vokietijos imperatoriaus paskelbtas t.v. "Codea Carolina".

● **Septynių dešimčių metų amžiaus susilaukę (lapkr. 23)** buvusi Lietuvos valstybinio dramos teatro aktorė Emilija Griekvičiūtė. Baigusi dramos studiją prie paties teatro, buvo įjungta į dramos teatro personalą 1929 metais ir pasiliko jame iki 1940 metų. Vaidino daugiausia pagalbinės roles. Vėliau yra dalyvavusi ir Vilniaus dramos teatre, kur, būdama ir pensininkė, reikarčiais pasirodanti.

PARDUODAMI
Iš **MODELINIŲ NAMŲ BALDAI**
30% iki 50% nuolaida. Galima pirkti dalimis ir išmokėtinai.
SOUTHWEST FURNITURE CO.
6200 S. Western. Tel. GR 6-4421

A. ABALL ROOFING CO.
Isteigta prieš 49 metus
Dengiamo visu rūšių stogus. Taisome arba dedame naujus kaminus, rinas, nutekamuosius vamzdžius. Džioviname iš lauko. Taisome mūrą "tuck-pointing". Pilnai apsidraudę. Visas darbas garantuojamas
LA 1-6047 arba PO 2-8778

Apskaičiavimai nemokamai
Skambinkite bet kuriuo laiku

MOVING
Apdraustas perkraustymas
Įvairių atstumų.

A. VILIMAS
823 WEST 34th PLACE
Tel. — FRontier 6-1882

LIETUVYBĖS ŠVYTYRYS

Kun. Antano Staniukyno 50-tąsias mirties metines minint

ANTANAS KUČAS



Kun. Antano Staniukyno paminklas prie šv. Kazimiero seserų motiniškojo namo Chicagoje.

Mokykla yra pasirošimas į gyvenimą, bet gyvenimas yra pasirošimas į amžinybę. (Iš kun. Staniukyno užrašų).

Pradžioje šio šimtmečio Amerikoje buvo jau daug lietuvių. Jie buvo įsisteigę apie 40 lietuviškų parapijų ir šiek tiek mokyklų. Tačiau beveik neturėjo mokytojų. Nusižiūrėję į airių, vokiečių, lenkų mokyklas, kur mokė seserys vienuolės ir lietuviai kunigai galvojo apie tokias savas vienuoles.

Ir štai, 1904 m. į Ameriką atvyko labai mokytas lietuvis kunigas, teologijos daktaras, Antanas Staniukynas. Harrisburgo vyskupas John W. Shanahan tuojau jam pavedė valdyti nedidelę lietuvių parapiją Mt. Carmel, Pa. Netrukus į jį nukrypo veiklesnių kunigų žvilgsniai ir pavesta jam organizuoti lietuvių seserų vienuolyną mokytojoms ruošti. Reikėjo pradėti iš nieko. Kun. Staniukynas to uždavinio nepabūgo, nes jis tuojuo pastebėjo, kad be lietuviškų mokyklų mūsų vaikų neįsivaizduoti. Nebaidė jo nė vtrgas, nes prie jo buvo pripratęs. Jis tuojuo sumetė planą — eiti į kiekvienus namus, kur tik gyveno lietuviai, rinkti aukų.

Po trejų metų jau buvo įsteigtas šv. Kazimiero seserų vienuolynas ir 1908 m. sausio 6 d. Mt. Carmely atsidarė pirmoji seserų kazimierių mokykla. Didėjo seserų būrelis, mokyklos, ir išaugo Chicagoje (1911) motiniški namai. Viskas iš suelgetautų aukų. Viskas aukojama Dievo garbei ir Tėvynės labui.

Talkon jis mokėjo sutraukti visus lietuvius. Jis buvo vienas iš Amerikos lietuvių katalikų federacijos steigėjų (1906); jis suorganizavo Kunigų Vienybę ir pradėjo leisti laikraštį "Draugą" (1909); pagalbon jis Amerikon partautų ateiviais ir pagalvokime, sikiatė Tėvus Marijonus (1913). kiek mes dabar turėtume naujų Mokykloms vadovėlių išsirašę iš ateivių ir lituanistinių mokyklų, Lietuvos ir pats skaitymams pa-jeigu nebūtume turėję nei Staruošė lietuviškas chrestomatijas, niukynų, nei Navickų.

Brolių Sharkų Restoranai ir Cocktail Lounges — SHARKO'S WEST, 6301 W. 63rd Street
Telef. — LUdlow 6-3636
SHARKO'S EAST, 7840 S. Western Ave.
Telef. — PROspect 6-6644



Vidaus vaizdas modernaus ir išalgingo baro, SHARKO'S WEST. Abiejuose restoranuose puikios vėdinamos salės tinkamos vestuvėms ir kitokiems rengimams. Skanus valgis, vietos ir užsienio gėrimai.

Savininkai Jurgis ir Geraldas Šarkas

JEI JŲS NORITE SIŪSTI SIUNTINIŲ DOVANAS Į LIETUVĄ IR KITAS USSR DALIS, NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLAČIAI ŽINOMOS FIRMOS PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

(LICENSED by Vnešposyltorg)



VYRIAUSIA ĮSTAIGA
1776 Broadway, New York, N. Y. 10019
Tel. — 581-6590; 581-7729

Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuojamas. Visi maitai apmokami mūsų įstaigose, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės, jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynės ir kitų daiktų.

Firma - skyriai atidaryti kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro.

Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI:

BROOKLYN, N. Y.
78 SECOND AVENUE
NEWARK, N. J.
SOUTH RIVER, N. J.
UTICA, N. Y.
FARMINGDALE, N. J.
PHILADELPHIA 23, PA.
ALLENSTOWN, PA.
ROCHESTER 5, N. Y.
LOS ANGELES 4, CAL.
CHICAGO 22, ILL.
BALTIMORE 31, MD.
BUFFALO 12, NEW YORK
DETROIT 12, MICH.
HARTFORD 6, CONN.
JERSEY CITY, N. J.
SYRACUSE, N. Y. 13204
CLEVELAND 13, OHIO
HAMTRAMCK, MICH.
SO. BOSTON, MASS.
TRENTON 10, NEW JERSEY.
RAHWAY, N. J.

1536 BEDFORD AVE.
78 SECOND AVENUE
250 MARKET STREET
46 WHITEHEAD AVENUE
963 BLEECKER STREET
FREEWOOD ACRES
631 W. GIRARD AVENUE
126 TILGHMAN STREET
558 HUDSON AVENUE
159 SO. VERMONT AVENUE
1241 NO. ASHLAND AVENUE
1900 FLEET STREET
701 FILLMORE AVENUE
11601 JOS CAMP AU AVENUE
122-126 HILLSIDE AVENUE
219 MONTGOMERY ST.
515 MARCELLUS STREET
1028 KENILWORTH AVENUE
11339 JOS CAMP AU AVENUE
396 W. BROADWAY
1152 DEUTZ AVENUE
717 W. GRAND AVE

IN 7-6465
OR 4-1540
MI 2-2452
CL 7-6320
RE 2-7476
363-0494
PO 9-4507
HE 5-1654
232-2942
DU 5-6550
HU 6-2818
DI 2-4240
TX 5-0700
365-6780
249-6216
HE 5-6308
475-9746
PR 1-0696
365-6740
AN 8-1120
EX 2-0304
381-8897

DRAUGAS, šeštadienis, 1968 m. gruodžio mėn. 14 d.

5

BALTIC BAKERY

Veikia jau dvi dešimtys metų, o prie jų ir krautuvės. Kepa įvairių rūšių duoną, pyragus, tortus ir kitus Kepinius ir visų mėgiama lietuvišką ragaišį.

I - KEPYKLA IR KRAUTUVĖ:

4627 S. Hermitage Ave., Chicago, Ill. 60609 — Tel. LA 3-1510

Atdara kasdien nuo 7 val. ryto iki 9 val. vak., šeštad. ir sekmad. nuo 7 val. ryto iki 7 val. vak.

II - KEPYKLA IR KRAUTUVĖ:

2616 West 69th St., Chicago, Ill. 60629 — Tel. 778-7632

Atdara: Pirmad. 9 val. ryto iki 8 val. vak.; antradi., treči., ketv. ir penkt. 7 val. ryto iki 8 val. vak., šeštad. 8 val. ryto iki 6 val. vak., sekmad. 8 val. ryto iki 2 val. popiet.

Abiejuose kepyklose primami užsakymai tortams ir kt. kepsniams. Parduoda visokius kepyklos gaminius, o taip pat mėsos ir pieno produktus.

Juozas Ankus, savininkas

LENKIŠKI GRYBAI

Naujas grybų transportas iš Lenkijos, labai mažas kiekis, tik šventėms.

TIK GALVELĖS. ANT VIRVUTĖS sv. \$18.98

SU KOTELIAIS sv. \$9.98

PLAUSTYTI GRYBAI sv. \$4.98

Iki atsargos pasibaigs.

Norint siuntą gauti paštu pridėti 50 ct.

DR. MICHAELS HERB CENTER

1223 N. Milwaukee Avenue, Chicago, Illinois 60622



ŠV. ANTANO GIMNAZIJA

LIETUVIAI TEVAI BRANGINKIT ŠIA GIMNAZIJĄ, KOL JI YRA. JOS ATETIS JŲSŲ RANKOSE.

KENNEBUNKPORTE, MAINE,

SU VISOM AMERIKOS GIMNAZIJŲ TEISEM.

Išeinamas pilnas į kolegijas paruošiamųjų gimnazijų kursas. Oficialiai dėstoma lietuvių kalba. Savaitėje pamokų tiek pat, kiek anglų kalbos. Duodami kreditai. Veikia jaunimo organizacijos, puoselėjami sportai, duodama lietuviška gyvenimo pasaulėžiūra. Mokiniai šviesi kviečiami liet. rašytojai, muzikai, solistai, dailininkai. Dėsto 20 mokytojų bei instruktorių. Pati gimnazija padeda mokiniams įstoti į kolegijas. Mokiniai gyvena bendrabutyje. Mokytojai gyvena prie namų. Mokytojai ir mokiniai šviesi šeimos padėti. Mokiniai registruojami mokytojų 1969-1970 m. Primami berniukai baigę 8 skyrius.

Informacijos ir registracijos reikalais rašykite:

Rev. Rector
St. Anthony High School
Kennebunkport, Maine 04046

KODĖL ?

O kodėl Kalėdų dovanoms kokio blizgučio nepakeisti į knygą? Juk Jūs mėgstate lietuvišką knygą ir ją mielai skaitote. Ir Jūsų šeimos biblioteka dar nėra pilna.

Lietuvių Enciklopedijos leidykla kviečia Jus pasirinkti:

1. Lietuvių Enciklopedijos 35 tomus
2. Vinco Krėvės Raštų 6 tomus
3. "Mūsų Lietuva" 4 tomus
4. Pulgio Andriūšo raštų 3 tomus.

Kas pageidautų, atskirus susitarimu galės gauti labai palankias išsimokėjimo sąlygas.

Rašyt šiuo adresu:

LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJA
361 W. Broadway, P. O. Box 95
So. Boston, Mass. 02127

FRANK'S TV and RADIO, INC.

3240 SO. HALSTED STREET Telef. — CA 5-7252

DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS RADIO, STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS. SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

PASINAUDOK DABAR AUKSTESNIAIS DIVIDENDAIS

4.75 %

PER ANNUM
ON REGULAR

CURRENT RATE

DAUGIAU KAIP PUSĖ ŠIMTMEČIO PATARNAVIMŲ VISAD MOKEJOME DIVIDENDUS

VISAD ISMOKEJOM TAUPYTOJAMS PAGAL PAREIKALAVIMĄ

AUKSCIAUSI REZERVAI SANTAUPOMS

BRIGHTON SAVINGS & LOAN ASS'N
4071 Archer Ave., Chicago, Ill. 60632 LA 3-8248



5.25 %

PER ANNUM
ON INVESTMENT
BONUS
\$1,000 MIN.

NAUJI LEIDINIAI

Jau išleistas Lietuvių katalikų mokslo akademijos ketvirtasis "Metraščių"

Šiomis dienomis Romoje, Italijoje, baigtas spausdinti naujas, tikrai didžiulis 625 psl. apimties Lietuvių katalikų mokslo akademijos IV-sis METRAŠČIS, redaguotas popiežiškojo Grigaliaus Didžiojo universiteto profesoriaus kun. dr. Antano Luimos, SJ "METRAŠČIJE" duodama net kelios platesnės apimties mokslinės studijos įvairiais klausimais. Istorikas Juozas Jakštas, gyvenantis Clevelande, JAV -se, pateikia "Žvilgsnį į Mažosios Lietuvos istoriografiją", nurodymams patį naujausius veikalus, liečiančius Mažosios Lietuvos istoriją ir kitus šaltinius. Ypatingo dėmesio susilaukia Barboros Vileišytės studija "Kultūrinė Seinų spaustuvės veikla" (1906 - 1915 metais), kurioje autorė gyvenanti Varšuvoje kruopščiai surinko visus prieinamus dokumentus ir šaltinius, liečiančius Seinų spaustuvės išsivystymo genezę ir jos įsteigimą, spaustuvės leidinius, bendradarbius, kultūrinę veiklą ir jos reikšmę lietuvių tautiniam bei religiniam atgimimui. Seinų spaustuvės steigėjų kunigų Laukiūčio, Dvaranausko ir Narjausko pastangos davė gražiausių vaisių. Seinų ir palčios apylinkės gyventojai išmoko skaityti laikraščius ir knygas bei pamilo rašytą lietuvišką žodį. Be spaudimo katalikiško laikraščio "Šaltinio", buvo čia leidžiamos ir religinio turinio knygos bei mokslo populiarizacijos leidiniai. Iš viso, kaip rodo pridėta spaustuvės leidinių bibliografija.

Seinų spaustuvė 1906 - 15 metų laikotarpyje lietuvių visuomenei davė daugiau kaip tris šimtus įvairių leidinių.

Lietuvių Katalikų mokslo akademijos IV "Metraštyje" toliau duodama per 150 puslapių Antano "kėrio studija "Lietuvos mįklė ir ju ūkis" 1918 metų laikotarpyje, kritiškai įvertinant visus turimus statistinius duomenis. Lietuvos pranciškonų istorikas kun. dr. Viktoras Gidžiūnas, dabar gyvenantis New Yorke, duoda plačią apybraižą "Augustijonai Lietuvoje", iškeldamas jų reikšmę ir veiklą nuo pat jų įsteigimo Lietuvoje. Antra lietuvių profesorius Grigalius Didžiojo universitete Romoje, dr. Paulius Rabikauskas, J.S. "Metraštyje" teikia gausios medžiagos senoji Vilniaus universiteto istorijai pašelbdamas Vilniaus Kolegijos nuosavybių, teisių ir privilegijų dokumentus nuo 1573 metų. "Metraštyje" studijų eilė baigiamą kun. Jono Reitelaičio išsamia istorine apybraiža apie Kalvarijos miestą ir apskritį, kurios pirmoji dalis buvo atspausdinta Lietuvių katalikų mokslo akademijos III-me "Metraštyje" 1967 metais.

Lietuvių katalikų mokslo akademijos IV-sis Metraščių baigiamas praėj. met. mirusių Akademijos narių nekrologais. Kun. Jonas Duoba MIC čia pateikia išsamias dviejų žymių Lietuvių Marjono vienuolio narių biografijas: Europos lietuvių vyskupo Prano Brazio ir kun. dr. Kazimiero Rėklaičio. Abū žymieji lietuvių dvasinio gyvenimo atstovai, mirę 1967 metais Romoje, daug nusipelnė lietuvių tautai, Bažnyčiai ir marjonų vienuolijai. Prof. Jonas Puzinas trumpame nekrologe paminė 1966 metais Philadelphiaje mirusį prof. Alfonsą Jurskį, elektrotechnikos inžinierių, buvusį nepriklausomos Lietuvos kariuomenės pulkininką leitenantą, Vytauto Didžiojo universiteto docentą ir aktyvų lietuvių Bendruomenės narį. Dr. Jurgis Gimbutas sutrauktai iškelia kito žymaus lietuvių prof. dr. Stepono Kolupailos, mirusio 1964 metais JAV -se, 45-erių našaus akademinio darbo nuopelnus lietuvių kultūrai, jo gyven-

imo lėlių ir gausius jo paliktus veikalus. Nekrologų eilė baigiamą Onos Labanauskaitės straipsniu apie lietuvių visuomenininką, idealistą — realistą dr. Juozą Leimona, kuris tiek daug nusipelnė Lietuvos ateitininkų bei pavarininkų sąjudžiams ir lietuvių katalikų spaudai. Pagaliau išsami 65 puslapių asmenvardžių ir vietovardžių rodyklė, parengta Lietuvių katalikų mokslo akademijos reikalų vedėjo kun. Vlodo Delinikačio, labai palengvina IV -jo METRAŠČIO skaitytojų orientuotis taip gausioje leidinio medžiagoje.

Kl. Rz.

● **LUX CHRISTI, 1968 m.** lapkritis, Nr. 1 (56). Leidžia AL RK Kunigų Vieniųbė. Redaktorius kun. A. Juška, 1515 S. 50th Ave., Cicero, Ill. 60650. Administratorius kun. P. P. Činikas, MIC, 815 Park St., Racine, Wis. 53403. Metinė prenumerata \$5.00.

Naujame numeryje vysk. V. Brizgys rašo apie kunigų ir pasauliečių bendrą darbą, kun. V. Bagdanavičius, MIC — apie Marjono garbinimo klausimus šiandien. Duodami pokalbiai su žymesniais: prel. Jonu Balkūnu, kun. E. Abromaičiu ir Motina Aloyza. Užsienio lietuvių katalikų veiklą paličia prel. V. Balčiūnas. Kronikos puslapiuose: Atlando pakraščio suvažiavimas, jų biliejai, mirimai, ir kita.

● **MOTERIS, 1968 m.** rugsėjis-spalis, Nr. 5. Metinė žurnalo prenumerata \$5.00. Adresas: Moteris, 1011 College Str., Toronto 4, Ont. Kanada.

● **Senąja Lietuvos dailės susidomėjimas ok.** Lietuvos lietuvių tarpe nuolat didėja. Daromi žygiai senosios dailės dalykus atskirais leidiniais išleisti. Pirmuoju žada pasirodyti "Lietuvių tapyba XVI-XX amž." I vadintame rašinyje aptariama senoji mūsų dailė, jos tradicijos, rūšys. Albuminė dalyje bus atspausdinti geriausi to periodo tapybos darbai.

● **Algė Jankevičienė, architektė,** paruošė Vilniuje veiklą apie šio miesto Sv. Onos ir Bernardinų bažnyčių architektūrinį ansamblį ir jo vietą Vilniaus senamiesčio architektūroje. Veiklas žada išleisti 1969 metais.

● **Liet. Randies meno trylikstas** tomas jau baigiamas ruošti Lietuvoje spaudai. Akvilė Mikėnaitė čia pateiks išsamią studiją apie lietuviškas juostas. Bus atspausdinta daugybė juostų pavyzdžių.

● **Naują studiją apie M. K. Čiurlionį** Lietuvoje yra paruošęs Jonas Umbrasas. Tai "Pagrindiniai M. K. Čiurlionio dailės bruožai". Autorius aptaria dailininko meninį palikimą, jo kūrybos etapus, pateikia meninius bruožus. Bus atspausdinta dar niekur neskeltbt dailininko eskizų, paveikslų ir grafinių tyrinėjimų medžiaga.

● **EAST WEST-DIGEST, Anglijoje leidžiamas mėnesinis žurnalas,** spalio mėn. laidoje plačiai cituoja angliškojo ELTOS



Lietuviškojo elemento įvedimas madų parodoje. Putnamo seselių rėmės savo paskutinėje madų parodoje pademonstravo tautinių drabužių spalvingumą bei puošnumą. Modeliuoja iš k. j. d.: A. Saulytė — klaidietiška drabužį, austr. dail. A. Tamošaitienė, R. Stasiulytė — aukštaitišką, austr. Prikmanto N. Pupienė — suvaldjetiška, austr. Tutlienė ir D. Endrijonaitė — žemaitišką (dail. A. Tamošaitienė).

Nuotr. V. Juknevičiaus

biuletenio 8 nr. pateiktą medžiagą apie Rusijos intelektualus, kurių raštai — priešingi sovietiniam režimui — spausdinami užsienio. Kartu pasmerkiamas ir 1939 m. sovietų-nacių susitarimas dėl Lietuvos aneksijos.

● **Bronius Dandulis, istorikas** parašė knygą "Lietuvos kova dėl valstybinio savarankiškumo XV amžiuje", kuri buvo nesenai Vilniuje išleista. 313 psl., su iliustracijomis. Knyga parašyta jo disertacijos darbo pagrindu ir plačiai liečia ano meto Lietuvos-Lenkijos santykius.

● **Johanes Bobrovski, žinomas** vokiečių poetas ir muzikas, gimęs 1917 m. Tilžėje, prieš pat savo mirtį (1965 m.) baigė rašyti veikalą iš Klaipėdos krašto gyvenimo, kuriame vaizduojami 1936 metai. Šią knygą iš vokiečių kalbos išvertė E. Strams-

Rankomis išpaustyti paveikslų rėmai — pritaikinti paveikslams ir skelbimams rėmai — metalu aplieti rėmai.

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

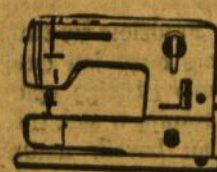
Manufacturers



2400 S. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginia 7-7258-59

SIUVIMO Mašinos

* ELNA
* BERNINA
* NECCHI
* VIKING
* PFAFF
* SINGER



Švelcarškos, vokiškos, itališkos, japoniškos ir kitų firmų.

Taisome, parduodame ir nuomojame priemonėmis kainomis ir sąlygomis. Darbas greitas ir sąžiningas. Turime dalis, pritaikome pagal skoni kabinėms. Aptarnaujame Chicagoje ir priemiesčiuose.

B. & B. DISTRIBUTING CO.
4081 So. Archer Avenue
(Archer ir California)
Chicago, Ill. 60632, Tel. 927-4702
Ved. Arvydas M. Dikinis

FOTOGRAFAVS ZAVIOMS NUOTAKOMS



Gowns by Martha
PORTRAITS • CANDIDS
3213 S. Morgan St. YArds 7-5858

FIRESTONE PADANGOS (TIRES)

NATIONWIDE GUARANTEE
No-Limit on MILES...
No-Limit on MONTHS

FULL LIFETIME GUARANTEE against defects in workmanship and materials and all normal road hazard injuries encountered in everyday passenger car use for the life of the original tread design in accordance with terms of our printed guarantee certificate. Price of replacement pro-rated on original tread depth wear and based on Firestone adjustment price for replacement tire at time of adjustment. Firestone adjustment prices are intended to, but may not, represent approximate current average selling prices and are subject to change without notice.

Neribota garantija: iki susidevėjimo. Ratlankiai (wheels)

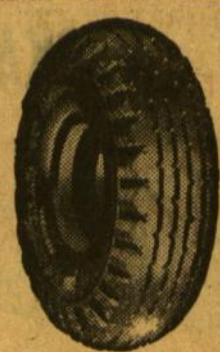
Taip pat atliekama ratų reguliavimas ir balansavimas (Wheel alignment and balancing). Stabdžiai (Brake service), motoro regul. (Tune up), keičiamos dalys, alyva, tepimas, kt. pataisymai.

Country Auto & Tire Service

2423 W. 59th Street, Chicago, Illinois
Telef. — GROvehill 6-7777

Val.: kasdien 7 v. r. — 7 v. v., šėst. 7 v. r. — 3 v. p.p.
Sekm. uždaryta. Kitu laiku pagal susitarimą.

Savininkas MIKAS CESAS



PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS. PRADEK TAUPYTI ŠIANDIEN!

4 3/4% Metinis dividendas mokamas už indėlius taupymo knygutėse.

5% Mokamas už vienų metų taupymo lėkštus nuo išdavimo datos (\$5,000.00 ar daugiau, įdedant po \$500.00)

5 1/4% Mokamas už vienų metų taupymo lėkštus nuo išdavimo datos (\$10,000.00 ar daugiau, įdedant po \$1,000.00)

DEL INFORMACIJŲ KREIPKITES

MUTUAL Federal SAVINGS

2212 W. CERMAK RD., CHICAGO, ILL. 60608, Tel. VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4:
Thursday 9 to 8: Saturday 9 to 1: Wednesday closed.

PETRAS KAZANAUSKAS, President



PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING



WAGNER & SONS
Typewriters — Adding Machines —
Checkwriters —
Nuomoma — Parduoda — Taiso
NAUJOJOS NAUDOTOS
Virs 60 m. patikimas aptarnavimas
NAUJOJE VIETOJE
5610 S. Pulaski Rd., Tel. 581-4111

MOVING

Perkrausto baldus iš arti ir toli.

A. BENIULIS

Chicago, Ill. 60629, Tel. RE 7-7083



MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGEJAMS

Daug sutaupysite perkdami čia įvairių filmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progai. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atdara pirmą ir ketvirtą vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street

Chicago, Illinois 60629

Telef. PROspect 6-8998

DULKIŲ SIURBLIŲ TAISYMAS.

Valome, ištepame, suderiname, pakeičiame (hoses) — žarnas.



Parduodame ir taisome visų gamybų dulkių siurblius ir turime dalis, maišelius ir visus prijungimus (dalis) visų gamybų siurbliams — Electrolux, Hoover, Eureka, Kirby ir Royal bei kitų.

B. & B. DISTRIBUTING CO.
4081 So. Archer Avenue
(Archer ir California)
Chicago, Ill. 60632, Tel. 927-4702
Ved. Arvydas M. Dikinis

Platinkite "Draugą".



Mūsų erdviuose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų moderniškų baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.

LIETUVIŲ STAIGA

ROOSEVELT FURNITURE CO.

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS

2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711

Atdara pirmą ir ketvirtą. 9-9 val.; antrą, trečią ir šeštą. nuo 9 iki 6 val. sekmą atdara nuo 11 iki 4:30 val. po pietų.



CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. B. PIETKIEWICZ, Prez.

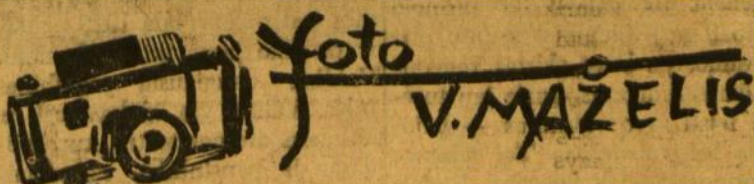
2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING SPACE

4 3/4

Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas.

PINIGAI ĮNESTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D. Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS: PIRMAD. ir KETVIRTAD. 9 v. r. iki 9 v. v. ANTRAD. ir PENKTAD. 9 v. r. iki 12 v. v. ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiad. uždaryta



• vestuvės: spalvota ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus)
• portretūra
• meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai

Tel. — HY 7-4677

422 MENAHAN STREET — RIDGEWOOD, N. Y. 11237

Mes mokame 5 1/4 ant visų taupymo sertifikatų per annum

MINIMUM SUMA \$5,000.00

MIDLAND SAVINGS



4040 Archer Ave.
Chicago, Ill. 60632
Telephone CL 4-4470
FRANK ZOGAS
President

Kultūrinė Kronika

• Labiausiai šiuo metu pama knygų yra "Lietuvių literatūra sveturi 1945-1967". Veiklas tik prieš mėnesį išleistas "Išsivystę fondo lietuviškai kultūrai ugdyti". Tai kolektyvinė studija apie pastarųjų 23 metų lietuvių pasaulio lietuvių literatūrą, kur apibūdinti žanrai ir kitas mūsų šalyje grožinės literatūros problemas rašo: Antanas Vaičiūnas, Kęstutis Keblys, Rimvydas Šilbajoris, Stasys Santvaras, Vladas Kulbokas, Juozas Girnius ir Česlovas Grincevičius.

Knygą redagavo Kazys Bradūnas, Leidinys 697 psl., kietai įrištis, gaunamas ir "Drauge", kainą \$10.00.

Šiuo studijiniu veikalų visuomenėje jaučiamas didelis susidomėjimas. Knygos tiražas greitai mažėja. Visoje eilėje didesnių kolonijų joms skirtas kontingentas buvo greitai išpirktas. Knygų platinėjams po to vėl buvo pasiūlyta padvigubinti leidinio kiekį, kuris vėl greit pranyko, ir vėl reikėjo papildomai naujų ir pakartotinių siuntų. Daug pavienių šių knygų užsakymų kasdien ateina ir į "Draugo" knygų platinto centrą. Leidinys daugeliu atžvilgių vertingas ir imponantiškas, kiekvienam pulki kalėdinė dovana.

• Simpoziumas teatrinėmis temomis ir dail. Reginos Jautokaitės meno parodos atidarymas įvyksta rytoj (gruodžio 15) sekmadienį, 3 val. popiet "Draugo" redakcijos patalpose, 4545 W. 63 St., Chicagoje.

Tik ką pasibaigus pirmajam mūsų lietuviškojo Teatro festivalui, simpoziume bus aptarti ir jo laimėjimai bei suklupimai, o taipgi iškalbės ir kitomis mūsų scenos šandieninėmis temomis. Simpoziumą moderuos rašytojas Česlovas Grincevičius, o pagrindiniai pokalbių dalyviai bus Stasys Piličia, Balty Chomskis ir Darius Lapinskas.

Tuo pačiu metu atidaromos Reginos Jautokaitės parodos ten pat bus išstatyti 24 tapybos darbai. Tai pirmoji individuali Reginos Jautokaitės paroda. Šiaip jos darbų esame pastaraisiais metais matę visose eilėse bendrinių mūsų dailininkų parodų.

Ir simpoziume ir parodoje rengia ateitininkų meno draugija "Šatrija", kviesdama visuomenę atsilankyti.

• Poetas Henrikas Nagys - "Nepriklausomos Lietuvos" redaktorius. Pastaruoju metu Montrealyje leidžiamos savaitraščio "Nepriklausoma Lietuva" redaktoriui Jonui Kardeliui sunkiai susirgus, leidinį pradėjo redaguoti poetas Henrikas Nagys. Reikia pastebėti, kad šiuo metu laikraštinių redaktorių darbas yra įsitraukę visa eilė mūsų rašytojų: "Drauge" - Aloyzas Baronas ir Kazys Bradūnas, "Darbininke" - Paulius Jurkus, "Lietuvių Dienos" - Bernardas Brazdžionis, "Europos Lietuvių" - Kazimieras Barėnas. Taipgi tenka prisiminti keliolika metų redagavusį "Aidus" Antaną Vaičiūną. Laikraščiams ir lietuvišcajai žurnalistikai tai didelė taktika. Ar laimi iš to ir grožinė literatūra, tai jau kitas klausimas.

• Augusto Schleicherio (1821 - 1868), žinomo vokiečių lino gyvito, vieno iš didžiausių anoto lyginamosios kalbotyros ir lietuvių kalbos tyrinėtojo, 100 m. mirties sukaktis minima šiemet. Vienas iš didžiausių jo darbų yra "Handbuch der litauischen Sprache" (1856 - 1867) - pirmoji lietuvių kalbos mokslinė gramatika, vienas iš pagrindinių veikalų lietuvių kalbai pažinti. Rinkdamas knygai medžiagą, 1852 m. jis buvo nuvykęs į Lietuvą. Kaip žinia, Schleicherio gramatika vėly. A. Baranauskas buvo į lietuvių kalbą išvertęs, tačiau neatspausdino. Iš jos lietuvių kalbos mokėsi J. Basanavičius, V. Pietaris, Jonas Šliupas, prof. J. Jablonskis ir kiti žymūs mūsų tautos vyrai.

• Vydūno "Pasaulio gaisras" buvo Vilniaus universiteto studentų pakartotiniai suvaizdiniai Vilniaus universiteto (Sarbjevičiaus) kieme. Ir antras pastatymas buvo sėkmingas, sutraukęs daugybę žiūrovų. Atėję žiūrėti net ir tie, kurie šiaip jau pastatymo minčiai nepritarė. Vydūnišką dvasią geriausia atitiktis pats universiteto kiemas, E. Dabkevičiaus dekoracijos - stilizacija. Spektakliui muzika paruošė komp. T. Makačinas. Režisavo Vladas Limantas.

• Tik po dešimt metų antrasis tarybinis tomas. Spalio mėnesio gale Vilniaus laikraščiai pranešė, kad jau išėjo iš spaudos ir antrasis "Mažosios lietuviškosios tarybinės enciklopedijos" tomas, K-P raidės. Antrasis tomas išina vienuoliktasis metais nuo to darbo pradžios.

• Liaudies meno problemos pavergtoji Lietuvoje. Yra Lietuvoje įsteigta "Liaudies meno draugija", kuri turinti apie tūkstantį narių, nors joje dar ne visi tikri liaudies menininkai sutelkti. Be to, esą įsiterpusių nemaža ir tokių, kuriems gal ir nepriderėtų ten būti. Tos draugijos pirmininko pavaduotojas Kęstutis Trečiakauskas "Literatūros ir meno" (47) redakcijai pakalbėjo panašiai, kaip prieš kiek laiko ir tos srities žinovas prof. P. Galaunė buvo rašęs.

Sako: "Liaudies meno savoka dabar, galima sakyti, piktai džiaujama. Prisidengus liaudies menu, prekiaujama amatininkų darbais, serijiniais pramoniniais gaminiiais, nieko bendra neturinčiais su liaudies dailės tradicijomis. Rinkoje apstu nevykusių senųjų darbų kopijų, pseudomenu pavyzdžių... Dabar kartais klaidingai manoma, kad žmonės, neturintys specialaus išsilavinimo, jau ir yra liaudies menininkai..."

Esą, kiekvienoje epochoje liaudies menas atspindėjo laiko dvasią, socialines sąlygas, nuotaikas. Dabar, esą, parduotuvės užplūdo visokie velniai: velnias - žvaidė, velnias - lazda, velnias - peleninė, velnias - druskinė, velnias - kaukė... Trečiakausko nuomone, visi tie velniai nedera su šiuo laiku dvasia, nors ir nematyti, kad jis būtų gilinesis klausimas, kodėl dabartiniai liaudies menininkai ar, tegu, net ir amatininkai taip panūdo visuo-

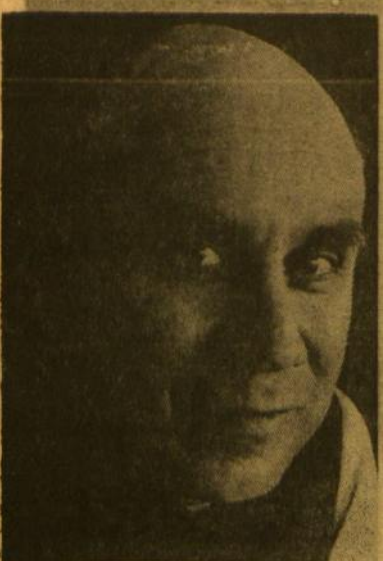
VALOME KILIMUS IR BALDUS
Plauname ir vaškuojame visų rūšių grindis.
J. BUBNYS - Tel. RE 7-5168

Heating Contractor
Irengiu naujus ir pataisau senus visų rūšių namo apšildymo pečius ir air conditioning įrenginius (guiters), vandens šildymo boilerius. Turu leidimus dirbti mieste ir užmieste. Darbas atliekamas greitai ir patalpinimai. Apskaičiavimai nemokami.
DOMAS ZUKAUSKAS
HEATING & SHEET METAL
4444 S. Western, Chicago 8, ILL.
Telefonas VI 7-3447.

Kuriam galui mokėti daugiau?

PIRKDAMI NAUJUS AR VARTOTUS AUTOMOBILIUS SUTAUPYSITE NUO \$500.00 IKI \$1.000.00.

BALZEKAS MOTOR SALES, INC.
CHRYSLER * IMPERIAL
"U WILL LIKE US"
4030 Archer, VI 7-1515



Amerikiečių katalikų žymus rašytojas, vienuolis trapistas Thomas Merton, gruodžio 10 d. staiga mirė Bangkoke, Siame, netikėtai palietęs elektros laidus, sulaukęs vos 53 metų amžiaus. Mertonas buvo be galo šakota ir kūrybinga asmenybė, konvertitas katalikybėn, keliolikos knygų autorius, įtakingas Amerikos kultūriname gyvenime ne vien tik kaip pulkus ir modernus rašytojas, esėistas, poetas, bet ir kaip teologas bei filosofas.

se dalykuose rodyti glūdinį velnią...

Kiekvienu atveju, Trečiakauskas numato, kad artimiausiu laiku teks kitaip liaudies meną derinti su laiko dvasia: ryšium su Lenino jubiliejumi bus rengiama paroda tema "Leninas ir jo idėjos liaudies menininkų darbuose". Klausimas, ar pavyks draugijai prigrasyti narius, kad bent kai kurie iš jų nepridrožintų tai parodai "velnių - Leninų", vietoj suniekintų "velnių - žvakidžių" ar "velnių - lazdu"...

Tarp ko kita, Trečiakauskas prasiarė:

"Norime, kad užsienio parodoje, kur eksponuojami liaudies menininkų darbai, dalyvautų patys autoriai". Visi dailios progu nors trumpam iškelti koją į užsienius... (E)

Request Records -- PLOKŠTELĖS

yra puikiosis dovana bet kokiam progai. Naujaisiais ir geriausiais ilgo grojimo autentiškos lietuviškos plokštelės (taip pat ir kalėdinės plokštelės). Rašykite dėl nemokamo katalogo:

REQUEST RECORDS, Inc.
66 Mechanic St
New Rochelle, N.Y.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
ir kitus kraštus

P. NEDZINSKAS, 4065 Archer Ave.
Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5980

VACYS CONSTRUCTION CO.

REZIDENCINIAI, KOMERCINIAI, MEDICINOS IR KITOKI PASTATAI

2457 West 69th Street
Tel. HE 4-7482

10% - 20% - 30% pigiau mokėsite apdraudę nuo ugnies ir automobilio pas

FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Chicago, Illinois
Tel. GA 4-9454 ir GR 6-4339

MOVING

J. NAUJOKAITIS
Apdraustas perkraustymas ilgų metų patirtimas
WA 5-9209 Chicago, Illinois

GARBAGE DRUMS

WITH COVERS AND HANDLES
30 and 50 gal. Free delivery

5622 So. Racine, 434-1113

DEKORAVIMAS

IS VIDAUS IR IS LAUKO
Kūlimai ir apmušti baldai valomi.
Kreiptis į:
J. RUDIS - Tel. CLiffside 4-1050

• Pijus Adomavičius, buvęs "amžinasis" Lietuvos valstybinio teatro Kaune administratorius, lapkričio 23 d. susilaukė 80 metų amžiaus.

Baigęs Vilniaus muzikos mokyklą ir studijavęs Petrapilio konservatorijoje, P. Adomavičius pirmaisiais Lietuvos nepriklausomybės metais vadovavo Kauno "Dainos" chorui, bet tuo pačiu metu, jau 1921 metais, buvo "lainai" pakviestas padėti tvarkyti administracinius valstybinio teatro reikalus. Įvairiais titulais jis atrodarbo, bet nuo 1926 metų liko galutinai įtvirtintas teatro administratoriaus pareigose. Keitėsi teatro direktoriai, meno vadovai, keitėsi vyriausybės ir vėliau okupacijos, o P. Adomavičius vis tebebuvo tose pareigose iki 1951 metų.

• Julius Būtinasis, literatas seniai atšventė savo 60 metų amžiaus sukaktį. Kaip žinia, nepriklausomos Lietuvos laikais jis buvo parašęs stambias P. Višinskio (1936 m.), V. Kudirkos (1937) ir Zemaitės (1938 m.) biografijas; 1940 m. paskelbė mokslinę studiją "Vilniaus lietuvių teatras", Pokario metais aktyviai dalyvauja bolševikinėje spaudoje, yra paskelbęs keletą pusiau propagandinių leidinių.

NUO GRUODŽIO MEN. 12 D. IKI KALEDŲ ATDARA KIEKVIENĄ VAKARĄ.

NORCROSS KASPINELIAI ir DENNISON PREKĖS DOVANŲ ĮPAKAVIMO POPIERIS * SEALS * TAGS * KREPE POPIERIS SVENTISKAS IDEKORAVIMAS STALUI - NAMAMS IR SALEMS. Puikus pasirinkimas PRAKTIŠKŲ DOVANŲ KIEKVIENAM, įskaitant vienuolius ir mokytojas, 1969 metų kalendoriai ir užrašams knygos. RUSTCRAFT ir NORCROSS KALEDINES KORTELES.

MES APTARNAUJAME JAU 45 METUS
IAMA STATIONERS
"THE SHOP U-NEED" "THE SHOP U-NEEK"
6305-07 So. Kedzie Tel. PR 6-9102
Dovanos, Kortelės, Knygos, Rašt. Reikmenys ir Dennison Prekės

KILTY'S RESTORANAS ★ 4545 W. 95th St.
Telefonai GA 4-5800 ir BE 8-5585
Uždarytas laike pertvarkymo-pagražinimo. Yra atdaras tik grupėms, parengimams, vestuvėms, krikštynoms ir kitoms progoms.
Telraukitės nuo 11 val. ryto iki 11 val. vakaro.

Kalėdiniai Siuntiniai 1968 M.

Artėjančių Kalėdų švenčių proga, siūlome tris specialiai sudarytus siuntinius iš tokių dalykų, kurie labiausiai yra reikalingi ir ištikrųjų būtų naudingi Jūsų giminei.

MISRUS KALEDINIS 1968.

Vyriškas arba moteriškas labai geros rūšies megstinis, Italiskas moteriškas arba vyriškas nalloninis lietpaltis, 3 1/2 jardo vilnonės angliskos vyriškam kostiumui medžiagos, 3 jardai labai gražios moteriškam kostiumui medžiagos, vilnonė sijonui medžiaga, puikus vyriški nalloniniai marškiniai, arba nalloninė blusketė, 1 dėžė šokoladinių saldinių, 20 angliskų geriausios rūšies cigarečių.

\$90.00

MOTERIŠKAS KALEDINIS 1968.

Komplektas labai gražių moteriškų nalloninių rūbų, (labai reikalingi ir naudingi ten), 1 gėlėta arba su ornamentais vilnonė skarelė, 3 jardai moteriškam kostiumui cremlene medžiaga, gražus moteriškas megstukas, 3 jardai vilnonės paltui medžiagos, 2 1/2 jardo vilnonės suknelės medžiagos.

\$90.00

MAISTO SIUNTINYS 1968.

1/2 sv. arbatos, 1 sv. kakavos, 6 sv. geriausios rūšies baltų miltų, 2 sv. ryžių, 1/4 sv. pipirų, 1/4 sv. lapelių, 1/2 sv. geriamo šokolado, 1 dėž. nescafos, 3 sv. geriausios rūšies kiaulinių taukų, 1 sv. šokoladinių saldinių.

\$30.00

Taip pat, bet kurį rūbų siuntinį galima padėti žemiau išvardintus dalykus, kurie visada naudingi ir laukiami Lietuvoje. Vilnonė labai graži skarelė \$4.00. Nalloniniai lietpaltiniai \$10.00. Vyriški arba moteriški megstiniai \$12.00. Nalloniniai marškiniai \$7.00. Vyriškos arba moteriškos nalloninės kojinės \$2.00. Labai geras parkeris, firmos "Parker" \$7.00.

ŠVEICARIŠKI LAIKRODŽIAI. \$30.00

Su malonumu priimame užsakymus, kuriuos siuntėjas sudaro iš mūsų kainoraščio ir taip pat, persiunčiame Jūsų pačių sudarytus siuntinius. Mūsų sąskaitos duoda Jums teisę gauti Income Tax sumažinimą.

BALTIC STORES, LTD.

(Z. JURAS)
421 Hackney Rd., London, E. 2. England

TELEF. - SHO 8734.

DRAUGAS, šeštadienis, 1968 m. gruodžio mėn. 14 d. 7

ARTESIAN Restoranas
2432 West 63rd Street, VĖL ATIDARYTAS.
Visa nauja ir graži, kaip viduje taip ir iš lauko.
Kviečiame senus ir naujus draugus atsilankyti.
Telef. - 436-4622 arba 436-4623

GUZASKŲ BEVERLY HILLS GELINYČIA
Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų, laidotuvių ir kitų papuošimų.
2443 West 63rd St., Chicago, Ill.
Telef. PROspect 8-0833 - PROspect 8-0834

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
TRYs MODERNIOS KOPLYČIOS:
2533 West 71st Street Tel. 476 - 2345
1410 So. 50th Ave., Cicero Tel. TO 3-2108-09
AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

MAZEIKA & EVANS
FUNERAL HOME
THREE AIR-CONDITIONED CHAPELS
Parking Facilities
6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-9600

EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Trys Moderniškos Koplyčios:
4330 - 34 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852
4605 - 07 South Hermitage Avenue
Telefonas - YARds 7-1741 - 2

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO MR. NELSON SAVININKO
SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3911 West 111th Street
Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas Visame Mieste.
Telef. - CEDarcrest 3-6335
Vienas blokas nuo kapinių.

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

LACKAWICZ IR SŪNOS
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Tel. VIRginia 7-9672

PETRAS BIELIONAS
4343 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS
8307 S. LITUANICA AVE. Tel. YARds 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS
8334 S. HALSTED STREET Tel. YARds 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COmmodore 4-2228

JURGIS F. RUDMIN
8319 S. LITUANICA AVE. Tel. YARds 7-1158 - 1139

VASAITIS - BUTKUS
1446 S. 50th Ave., CICERO, ILL. Tel. OLYmple 2-1003

LAWN FUNERAL HOME
Sigmund J. Sutkus
7909 STATE RD., OAKLAWN, ILL. Tel. 636-2320

Moterų gyvenimas

Redaguoja St. Semėnienė, 6507 S. Troy St., Chicago, Ill. 60629
Tel. 925-5988

TĖVO IR DUKTERS MEILĖ

M. PĖTERAITIENĖ

Daugelio jaunavedžių nelaimingas gyvenimas šiandien yra tiriamas gydytoju, psichologu ir net tomis problemomis besidominčių dvasiškių. Įvairių nesugyvenimo priežasčių tarpe kartais yra randama ir yda, kad pvz. jaunosios tėvas yra savo dukterį per daug mylėjęs ir ją išlepinęs. Tai pasitaiko dažniausiai ir šviesesnių bei pasiturinčių šeimų tarpe. Viena moterų gydytoja Europoje, svarstydamą šiuos klausimus su savo pacientais, aprašo, kaip 22 m. amžiaus ponias, po ilgų pasikalbėjimų tiesiai su šuko: "Kodėl negali mano vyras mane taip švelniai mylėti, kaip mane mylėjo mano tėvas". Po poros vizitų, ji papasakojo gydytojai šį su savo nesenu tėvu idealų bendravimo vaizdą.

Kaip iš meilės gadinamas kelias į laimę

— Kai motina buvusi namuose su visokiais darbais ir darbeliais vis užimta, tai ji daugiausia laiko praleisdavusi su savo tėvu. Dar būdama mažytė, ji dažnuose pasivaikšiojimuose, kaip kiškėlis, šokinėdavusi apie tėvą, kuris sutvarkydavęs jos ilgus, ant akių užkrisčiusius plaukus ir nuvalydavęs apdulėjusius batelius — daug džiaugsmo būdavo tada. Paūgėjusi, ji tverdavo tėvui už rankos ir jėdavo pasivaikšiodami diskutuodavę plaukų sudėjimo stilius ir kitus klausimus. Kartais, praeinant pro didesnę krautuvę ir lange pamačius kokį nors gražesnį daiktą, tėvas visada šitai jai nupirkdavęs. Gi kai buvo jos vestuvių puota, tai jos mylimas tėvas, sveikindamas tarp kitko pasakęs, kad šiandien jis prarandąs savo mylimą dukterį, ji buvusi jam brangiausia pasaulio, tačiau jis nuosirdžiai linkįs jai laimės... Prie šių žodžių pasibaigos jaunos ponios gydytoja parašė pastabą, kad tėvas, linkėdamas savo dukteriai laimės, nesuprato, jog jis buvo jau gerokai apgadinęs jos kelią į laimę.

Panašiose aplinkybėse, kaip rašoma, išbando neretai ir geriausių namų dukterys su švelniu tėvu savo pirmus romantiškus jausmus. Viskas, žinoma, atrodė vaikiška, malonu, pilna džiaugsmo ir meilės, tačiau nei viena, nei antra pusė nepastebėjo, kad jie savo žaisminga draugystė, kaip psichologai sako, peržengia ribas, kur švelnus ir elegantiškos tėvo sukurto meilės dukterijje nepajėgia nustelbti nei jos būsimo vyro. Jos vyras pasilieka jai tokiais atvejais dažnai tik lyg tėvo šešėlis. Psichologas P. Lieven sako, kad mergaitės, kurių vaikystė brenė didelėje tėvo meilėje, pasilieka tai ir tolimojo gyvenimo orientacijoje; jos pasirenka dažnai už save senesnius vyrus, iš kurių jos laukia ne tik meilės ar lėpinimo, bet ir paguodos, kurios apšiai patirdavo iš savo tėvo.

Tėvas — realaus gyvenimo veidrodėlis

Dvasinė buitimi tokia dukterė ilgai gyvena savo tėvo atsiminimais ir nerodo didelės psiaukojančios meilės savo vyriui. Dvasiniu idealu lieka jo tariamas "pirmasis vyras" — tėvas. Tokiais atvejais vedybinio nesugyvenimo kaltė dažniausia yra suverčiama ant vyro, bet tikrasis, paslėptas kaltininkas čia lieka tėvas, kuriam tokia ištėkėjusi maiš-

tininkė dukterė pradeda atverti akis, pridarydama nemažai ir širdgėlos.

Vienos mergaičių katalikių mokyklos Europoje tėvų susirinkime kunigas, kalbėdamas šia tema, pareiškė gana gilių papildomų minčių apie šių dienų mergaičių psichologiją. Jis pastebėjo, kad šiandien dukterų tėvams auklėjimo problemos esančios daug sunkesnės. Ankstesniais laikais 16-ko metų mergaitė būvisi įvairių gyvenimo klausimų atžvilgiu daug vaikiškesnė, naivė. Šiandien ji jaučiasi dažnai jau lyg tikra dama. Savo ankstyvų jausmų pabudimo metais, jos šeimoje linksta daugiausia prie-



Nijolė demonstruoja Birutės drabužį, sukurtą M. Kripkauskienės.
Nuotr. V. Juknevičius

tėvo. Jis atrodo joms daugiau visą ką leidžias ir jas geriau supranta. Tėvas šitokiais atvejais pasidaro joms tam tikru realaus gyvenimo veidrodėliu. Koketudamos su juo visai nekalta, lyg ieško jos rimto vyriško atstovo nuomonės, į jų prigimty būdantį klausimus: "Kaip aš atrodau?" "Kokiu būdu aš galėčiau geriau patikti?" "Kažin ar man tai pasiseks?" Šitokiais, o kartais ir labai rimtais klausimais mitri ir besimokanti dukterė labai lengvai įtraukia tėvą į savo žaismų bei interesų sferą; kaip vaikas ir dukterė, ji turi tam iš savo pusės visišką pagrindą. Tėvas čia taip pat jaučiasi lyg labiau respektuojamas, gerbiamas, jo pataikavimas dukteriai dar labiau didėja, ir jų maloni draugystė auga.

O kartais, kai reikia keliauti, kaip rašoma, ar pvz. važiuoti slidinėti į kalnus, ką žmona ne visada mėgsta, tai tėvas važiuoja čia su savo dukteria. Ypač, jei dukterė yra kiek panaši į žmoną, jis, rodydamas jai pasaulio įdomybes, pergyvena dar kartą kadaise su žmona kelionėse praleistas gražiausias valandas. Be to, jei koks pilietis tik bent pagaltuotų, kad jis gal su kokia jauna "drauge" važiuojas, tai jis, sakoma, yra pasiruošęs lyg visam pasauliui sušukti, kad čia yra ne kas kitas, kaip jo mylima dukterė. (Gal kiek panašūs yra ir mažų sūnų bei motinų bendravimo klausimai. Atsimenu vieną kolegės mokytojos pasakojimą Kaune, kai vienos dantų gydytojos sūnelis, antro skyriaus inokyns, pertraukus metu be jo-



Barbra Morkūnienė
Iš parodos Balzeko Lietuvių kultūros muziejuje, Chicagoj

kios priežasties pabučiavęs mergaitę. Mokytojai paklausus, kodėl jis taip daręs, jis atsakęs, kad tą rytą jis matęs, kaip tėvas pabučiavęs jo mylimą mamą.)

Motinos svarbiausias vaidmuo

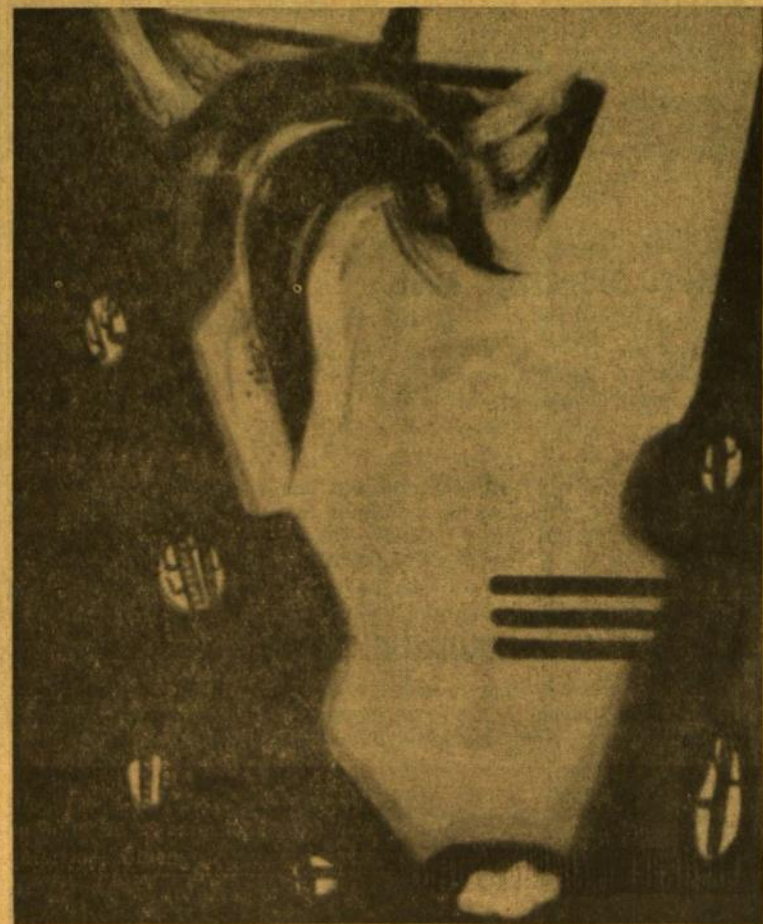
Tokių ištėkėjusių dukterų vedybinis gyvenimas, kaip jau minėta, nėra lengvas. Jos visad liks tam tikromis tėvo dukterėlėmis ir lyg tam tikrais vaikais, apie kuriuos vienas pedagogas sako, kad mes turėtume dievails būti, jei mes norėtume visus jų norus patenkinti.

Šios dukterys, kaip yra rašoma, ne visada ras savo vedusias vyrų tą švelnumą ir užuojautą, ką jos yra patyrusios iš savo mylimo tėvo. Todėl ir minėtas psichologas P. Lieven duoda tėvams bent šiuos bendrus patarimus.

— Jei šeimoje yra pastebima, kad dukterė per daug prie tėvo linksta, tai reikia visu švelnumu to vengti ir miele šeimos narių tarpe išlaikyti kiek galint darnioje pusiausvyroje. Padėti dukteriai užmegzti ryšius su jos amžiaus jaunimu, nuvežti ją į rimtus pasivaikšiojimus, leisti dalyvauti jaunimo sambūriuose, sporte, organizacijose ir panašiai. Į jos draugus ar į namus atsilankantį jaunuolį nežūrėti iš karto su mums įprastu įtarimu, bet, da lykus stebint, elgtis švelniai, neužgaunant nė vienos pusės jausmų ir jautrios ambicijos.

Pagaliau čia svarbus, o gal ir pats svarbiausias vaidmuo šių sentimentų derinime, priklauso motinai, kurios meilė savo dukteriai nėra nei kiek mažesnė kaip tėvo.

● B. Morkūnienės tapybos darbų paroda šiuo metu vyksta Balzeko lietuvių kultūros muziejuje, Chicagoje. Proda tęsis iki gruodžio 31 d. Lankymas kasdien nuo 1 val. iki 4 val. 30 min. popiet. Muziejus atdaras ir sekmdieniais.



Jina Leškienė
Iš šiandien (gruodžio 14 d.) 7 v. 30 min. vak. atidaromos Ciurlonio galerijoje Chicagoj.

LAIMINGAI BAIGTA DRAMA

PRANAS GAVĖNAS,
Italija

Castelnuovo saleziečių koplyčioje rugs. 14 d. rado laimingą atomazgą gana intriguojanti Danutės Puzinaitės drama. Gimusi Kaune 1935 m. Danutė buvo jauniausioji žymioj Puzinų šeimoje. Galėjo jaustis esanti laiminga: turėjo atsakingas pareigas einantį tėvą, karštai jį mylinčią motiną, brolį ir dvi sesutes. Tačiau kilęs karas brutaliai išdraskė jaukų šeimos lizdą. Tėvai buvo suimti, išvežti ir, greičiausiai sušaudyti; vaikai turėjo gelbėtis Vakaruose. Tačiau ir tie Vaka-



mai tūkė nesaugūs! Septynerių metų našlaitėi Danutei tuoj teko apraudoti savo mylimą brolį, žuvusį Vokietijos viename bombardavime. Kai kurį laiką dar apraudojo su sesute savo nelaimę ir tėvynės ilgesį, kol ir ši mirė vienam Austrijos lagery; apie vyresniąją sesutę, dar ištėkėjusią Lietuvoj, niekad neturėjusi žinių.

Mažametės odiseja

Likusi viena žiauriam pasauliui,

mažametė Danutė buvo siuntinėjama per vokiečių šeimas — daugiau tik pakenčiama, negu mylima. Vos pradėjusi apsisprasti vienoj šeimoj, turėjo vėl kitos ieškotis, dažnai vis su skaudžiais pergyvenimais ir išgąsčiais.

Pasibaigę pagaliau žiaurusis karas; belaisviai bei tremtiniai su džiaugsmu grįžo į gimtines, į namus. Ir Danutę pristatė Raudonajam Kryžiui, kad grąžintų. Bet kur? Grįžti į Lietuvą — tai patekti į rusų, į raudonųjų narius. Mažoji lietuvaitė nusprendė likti, kad ir tremtinė, laisva. Vienas Paryžiaus profesorius ją užtarė — ir prancūzų Raudonasis Kryžius ją įrašė į Prancūzijon grįžtančiųjų sąrašą.

Tačiau ir čia nesibaigė josios kaljonės. "Dešimties metų mergaitė, — pasakoją Danutė, — atidūriau Prancūzijoj tik su tokia dokumentu"; užrašų knygtelės lapelis, kur užrašyta: "Danielle Naytė, nr. 937, France"; taigi, pakeistas vardas, pavardės tik galūnė, keistas numeris ir svetima šalis". Tai kas beliko iš Kaune gimusios Danutės Puzinaitės!

Josios įvažiavimas į Prancūziją buvo rastas nelegalus; todėl visi, tame žmonių bei institucijų (samių, Danielle Naytė buvo siuntinėjama iš vienos vietos į kitą, vis ieškant, ar neatsiras, kas ją priimtų. Išbuvo beveik ketverių metų Marsely, paskui Frejuse, Bordo, Loire ir kitur, vis tarp svetimų, ir vis su jausmu, kad ne tik namiškiai, o ir visi tautiečiai žiauriai iššudyti, sunaikinti. Nelengva išpasakoti, kiek ji iškentėjusi!

Paauglesnė, stengėsi pati viena išieiti iš tos žmonių ir daiktų maišaties ir savarankiai gyventi. Bet ir čia daug liūčių, ypač neturinti jokio dokumento. Pagaliau Paryžiuje įstengė įsirašyti į vakarinius buhalterijos kursus: dieną dirbo, o vakarais

JINOS LEŠKIENĖS PARODA

Ciurlonio galerijoje, Chicagoje, šiandien 7:30 v. v. atidaroma J. Leškienės tapybos darbų paroda. Tęsis iki gruodžio 22 d. Jina Leškienė (Totilaitė) studijavo meną Omaha universitete, kurį baigė Bachelor of Fine Arts laipsniu 1959 m. Baigiant universitetą, jai buvo suteikta dailiųjų menų premija, Bertha H. Mengedoh Art Award. Premijuotasis paveikslas patalpintas universiteto meno kūrinių kolekcijon.

Be to, ji dar studijavo muziką, (pianiną ir balso lavinimą), baletą ir išraiškų šokius. Vėliau mokytojavo Boys Town (High School) Omaha Nebr. Dėstė meno istoriją ir tapybą.

Suruoštos individualinės parodos: Omahoje 1960 m. ir Los Angeles 1966 m. Dalyvavo grupinėse parodose New Yorke, Chicagoje, Omahoje, San Pedro, Hollywood ir Los Angeles.

BIRUTININKIŲ SUVAŽIAVIMAS

M. BABICKIENĖ

L.D. Kunigaikštienės Birutės draugija, švėsdama Lietuvos nepriklausomybės ir Lietuvos kariuomenės atskūrimo 50 m. jubiliejų lapkr. 23-24 d. sušaukė skyrių atstovų suvažiavimą. Suvažiavimo atidarymas įvyko kartu su ramovėnais. Sveikinimo žodį tarė gen. St. Dirmantas, L.S. S. c.v. pirm. ir LDK Birutės dr. c.v. pirm. M. Babickienė.

Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo 50 m. jubiliejaus atminimui Alto Chicago sk. buv. pirm. J. Pakalka įteikė dovanas: Lietuvos valstybės, Vilniaus, Kauno ir Klaipėdos ženklais išpuoštas lėkštes, LDK Birutės dr. LVS "Ramovėi", kūrėjams — savanoriams, partizanai kūrėjai — savanorei birutininkei S. Statkevičienei ir Laisvės kovų muziejaus vedėjui Šeštakauskui.

Suvažiavimo darbo posėdį atidarė c.v. pirmininkė, į prezidiumą pirmininkauti pakviesdama S. Oželiene ir V. Nagevičienę, o sekretoriauti N. Norienę.

Susikaupimo valandėlė buvo pagerbto mirusios ir iškankintos Sibiro taigose lietuvių moters ir dr. narės, taip pat mirusios narės čia išieivijoj.

Pranešimus iš skyrių padarė: Chicago skyrius — M. Babickienė (90 narių), Clevelando sk. — Jonaitienė (32 n.), Los Angeles — Dudienė (30 n.), Detroito — Špetienė (20 n.) ir N. Yorko — L. Sperauskienė (30 n.) pranešė raštu. Visi skyriai pagal susidariusias aplinkybes dirba gražų šalpos ir kultūrinį darbą, ypač gyva veikla pasižymi Chicago ir Los Angeles skyriai. Visur jaučiamas jaunų narių trūkumas. Toliau sekė dr. jos statuto papildymas bei kai kurių punktų patikslinimas. Atstovės bei susirinkusios narės gyvai dalyvavo diskusijose ir vieningai priėmė pranešimus. Nutarta naujai perre-

regduotą dr. jos statutą išleisti atskira knygtute visoms narėms.

Suvažiavimas patvirtino Clevelando sk. valdybos pristatytą dr. jos Garbės nares Veroniką Nagevičienę, kuri atkūrė Clevelando dr. jos skyrių ir ilgai bei sumaniai jam vadovavo.

Suvažiavimas nutarė pasveikinti garbės pirmininkę Sofiją Smetonienę ir palinkėti jai geros sveikatos. Suvažiavimą sveikino Lietuvos diplomatijos šefas St. Lozoraitis ir ponias, skaučių seserija, "Eglutės" redakcija, N. Yorko birutininkių sk. ir dr. jos garbės pirmininkė per J. Bačiūną, P.L.B. pirmininką. Suvažiavime dalyvavo centrinio Chicago sk. 8 rinktos atstovės, Clevelando — 2 ats. Los Angeles — 1 ir Detroito — 1. Be to suvažiavime dalyvavo centrinio Chicago sk. visa valdyba bei revizijos komisija ir daug birutininkių.

Suvažiavimo bendro su ramovėnais ir svečiais pobūvio vakarėlio rūpinosi energinga vicepirmin. V. Kulikauskienė, padedant kitoms narėms ir ramovėnams.

Iškilmingas minėjimas įvyko lapkr. 4 d. pradedant šv. Mišiomis ir pamokslu, kurias atnašavo vysk. V. Brizgys, vainiką padėjimu prie Laisvės kovų paminklo ir iškilminga akademija. Viskas praėjo labai įspūdingai. Birutininkės ir viešnios buvo pasipuošusios tautiniais drabužiais. "Marija, Marija" giedant, padėtas ramovėnų ir birutininkių simbolinis "Vyčio Kryžiaus" vainikas prie paminklo, kurį nešė "Ramovės" c.v. pirm. gen. S. Dirmantas, asistuojant birutininkėms V. Nagevičienei ir M. Babickienei. Ugnelę aukuro įžiebė partizanė S. Statkevičienė ir invalidas B. Tvarkūnas. Kūrėjams - savanoriams birutininkėms M. Tumienė ir pulk. Rapšys prisegė tautinius ženklukus.



Birutininkės su svečiais kariuomenės minėjime lapkr. 24 d. Iš kairės į deš.: V. Černienė, S. Oželiene, pulk. šikpa, V. Nagevičienė, M. Babickienė, B. Gustaitienė, gen. konsulas dr. P. Daužvardis ir Z. Juškevičienė.
Nuotr. A. Gulbinsko

mokėsi — ir tokiu būdu įsigijo diplomą, kurs ateity jai bus labai pravartus.

Meilė, sutuoktuvis, o kaip su religija?

Paryžių susipažino su Jean — Noel Bayard, iš Nicos, taip pat našlaičiu, į kurį panoro atremti savo silpną būtybę. Bet ir čia ta pati kliūtis; su juo viskas tvarkingai — ir gimimo bei krikšto metrikai, o pas ją — tik tas apgalmingas lapelis, su puse pavardės ir numeriu! Rašė kelis kart į Kauną, bet be jokio atsakymo; kreipėsi į valdžios pareigūnus, bet ir čia nieko. "Mums tu — kaip ir neegzistuoti!", vieną kartą stačiai jai į akis atsakė vienas valdininkų. Tai ką daryti?

Jean — Noel buvo pasiūstas į Alžyrą kareinei tarnybai. Danutė jį pasekė į Afriką. Ir kai ašanas užbaigė savo tarnybą, abu įstengė išgauti Danielei legalų gimimo dokumentą — ir, pagaliau, prieš kokį tai Mohamed Mustafą, susituokė...

Grįžę į Europą, rado darbą Ženevoje, Šveicarijoje, kur ir apistojo. Tačiau ir čia gyvenimas dar tuščias, be tvirtesnės atramos.

"Mažai ką beatsimenu apie Lietuvą ir tėvus, — tęsė savo liūdnam gyvenimo istoriją Danutė, — bet manau, kad tėvai buvo katalikai ir kad mane pakrikštijo; tačiau jokių būdu negaliu tai

irodyti. Ir neatsimenu, kad Vokietijoje, ar Austrijoje, ar Prancūzijoje kas nors būtų rūpinęsi mano religiniu stoviu bei kalbėjęs apie sakramentus. Aš tačiau visuomet tikėjau Dievą ir vis pasitikėjau, kad Jis mane neapleis visiška. Eidavau į bažnyčią, bet ir ten jausdavau lyg ne namie, lyg svetima".

Namų užuovėja

Atsitiktinai gavę lietuvių saleziečių adresą, Kūčioms abu atvyko iš Ženevos į Italiją "ne tek praleisti kelias švenčių dienas jaukioje lietuviškoj aplinkoj, kiek prašyti Kūdikielio Jėzaus didžiausios Kalėdų malonės — sutvarkyti nelemtą religinę padėtį". Tuoj pat buvo pradėti paruošiamieji darbai.

Pagaliau, Torino kūrėjai autorizavus, Danutė Puzinaitė, saleziečių lietuvių įstaigos koplytėlę pakrikštijta (sąlyginiai) Teresėlės vardu, galėjo teisėtai būti Katalikų Bažnyčios nare, pirmą kartą sėstis prie eucharistinio stalo ir šį kartą prieš patį Dievą susikeisti su Jean — Noel vestuviniiais žiedais ir atnaujinti ištikimybės pažadus.

"Dabar yra prasmės gyventi!" su džiaugsmo ašarom sakė ponias Danutė Teresė Bayardienė. "Atradau namus, suradau laimę! Ir pats Dievas, dosus, taip arti!"